

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK szabadalmását esköki mind. államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

FÖLDVÁRY IMRE férfitúró- és fehérnemű-raktára. **BUDAPEST,** IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett. Saját szabászat. — Telefon. — Arjegysék bérmentve. Specialis készítője jó szabású férfi ingeknek.

Rom, likőrök készítéséhez való híres kivonatok **WATTERICH A.-nál** Dohány-utca 5. kaphatók. Kezelési könyv ingyen.

27 éven át v. állami kórházi igazgató orvos gyógyít gyorsan, discretül és biztos sikerrel minden férfi és női bajt. Czim: Kardos **specialista,** Erzsébet-körút 34. I. em. ajtó 12.b. Rendel: d. e. 7-8, 11-3, d. u. 6-7-ig. Levélben is.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

CALDERONI ÉS TÁRSA látványos. Látványos raktára Váci-utca 30. szám. Tan- és műszerek és fényképezési készülékek raktára. **Kis hid-utca 8. szám. BUDAPESTEN.** Arjegysék kívánatra bérmentve, ingyen.

LATZKOVI TS A. **BUDAPEST,** IV. kerület, Váci-utca 22. szám. Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros ajánlja **uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.**

MARGIT-ORÉME hírneves, az elegáns hölgyek által használt arczermé (nem zsíros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépi az arcot, eltávolítja az arczról minden nemű börtisztítóanyagokat. Egyedüli arcz szepítő, májfoltok, pattanások, bőrtka (mitesser) ellen. Bámulatok hatása abban rejlik, hogy a bőre kenve az által rögtön fölvetetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy szepülőt vagy májfoltokkal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz. Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a crémével bekenet bőrön a hölgyor remekül tapad. Ára 50 kr. 1 frt. **Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hölgyor, fehér, rósa és crém színben ára 60 kr. — Margit-fogpép 50 kr.** **FÖLDES KELEMEN** gyógyszerháza, Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár **BUDAPESTEN,** Török József, Király-utca.

Hőfehérke már nem mese! Hőfehérke már nem mese!

Tény, hogy a hőfehérke tolettel-czikkek hatása mai napig páratlan. Hőfehérke-crémé biztos hatású szer a bőr minden börtülségének, u. m.: börtattanás, bőrtka, szepő, májfoltok stb. eltávolítására. Egy doboz ára 1 frt. Hőfehérke-szappan felhőmóhatatlan enyhe tolettel-szappan 1 dft. 50 kr. Hőfehérke-arczviz (toyekony pondre) 1 üveg 1 frt. Hőfehérke-poudre, a legjobb eddig használatban levő poudre ártalmatlan és láthatatlan marad a bőrön, kapható fehér, rósa és crém színben, egy doboz ára 1 frt. Hőfehérke-hajszesz, legjobb szer hajkultúra és korpa, valamint más bőrbetegségek ellen, elősegíti a haj és szakall növeését, 1 üveg ára 1.50. Hőfehérke-hajfiftó, a megcsellit haj és szakállnak az ezédelt színt adja vissza, ártalmatlan és biztos hatású szer, kapható fekete, barna, szőke és vörös színben. 1 üveg ára 2 frt. Hőfehérke-fogpor, a legjobb fogtisztító szer, a fogak szománcát nem sérti. Hőfehér fogsort eredményez ezen fogpor használatá, kitűnő illatú, ára egy doboznak 50 kr. Csak azon készítmények valódiak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva. Kaphatók minden gyógyszerháza, illatszert- és gyógyfűkereskedésben vagy **KLEIN S. gyógyszerésznél Lugoson 43.**

ZILAHY ÁGNES-féle **Gazdasszonyok Naptára** ára 50 kr. **Megrendelhető a 'Patria' társulatnál Budapest üllői-ut 25.** Tartalmából kiemelendő, hogy van benne: **Szakácskönyv** (egy évre szóló étlap, a hozzávaló utasításokkal együtt). **Szépirodalmi közleményeit és irányezkiket irták:** Dr. Jókai Mór (Nők a tűzhely mellett — 10 egész oldal), Herczeg Ferenc, Zempléni Árpád, Bródi Sándor, Bárony István, Zilahy Ágnes, Czike Valéria, Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Gárdonyi Géza, Heltai Jenő.

Villámhárító Villámhárító

Kitűnő szerkezet, szolid kivitel biztosítva, mindennemű czérra szolgáló távbeszélő és telephon, valamint villanyvilágítás-be-
rendezésnek és erőátviteli munkáknak olcsón eszközöl

DECKERT és HOMOLKA
Gyár: VI., Isabella-utca 88. BUDAPEST, V., Dorottya-utca 8. Raktár: Prospektusok, költségvetéseket és képes katalógusokat ingyen.

Schicht-féle szabadék. SZAPPAN

osztrák-magyar szabadék. túrtyénesen befejezett védjeggyel

a legjobb, ruhamosásra a egyéb házi használatra; egyesíti a legnagyobb mosó erőt a legnagyobb enyhé-
séggel; vakító fehér, szagtalan fehérneműt állít elő; ajánlatos kivált a pamukneműekre; kitűnő mint kézi- és fürdő-szappan is, nagyok és kicsinyek számára.

Egy kísérletet senki sem fog sajnálni. Oly vidékre, hol ez a szappan kereskedésekben még nem kapható, szállít az alábbi czég 1 postacsomagot 5 kilogr. Össz-súlyban bérmentesen, utánvétel nélkül, 2 frt 40 kr.-ért.

SCHICHT GYÖRGY, Aussig a/Elbe, szappan-, olaj- és gyertya-gyára. **A maga nemében legnagyobb gyár a kontinensen.** Budapesti képviselő: **Deggeller Károly V., akadémia-u. 9.**

8. SZÁM. 1896. BUDAPEST, FEBRUÁR 23. 43. ÉVFOLYAM.

Külföldi feltevések: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 12 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG 8 frt. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK 4 frt. Képes évre 5.— Képes évre 2.50

FERDINÁND FEJEDELEM SZEMLEJE. módon szokták megülni. Különösen fényesek szoktak lenni azok a katonai ünnepek, amelyek a fővárosban, Szófiában mennek végbe. Itt a katonai parádék alkalmával képviselve van minden fegyvernem és a szemlék alkalmával az összpontosított katonaság rendesen négy harezvonalat alkot. A külsőséget illetőleg megjegyzendő, hogy eddig a bolgár hadsereg az osztrák-magyar hadsereg szabályzatait utánozta hűségesen. A beosztás, a felvonulás, a felállítás minden hűségesen megfelel a mi katonai alakzatainknak. A szófia katonai szemlék nemcsak azért fényesek és szépek, mert a fővárosban nagy a katonai létszám, hanem mert itt vannak a hadapród-iskola, tiszt tanfolyam, vezérkar, hadügyi

miniszterium és az udvar, melyek ily alkalmakkor mind a lehető legnagyobb pompa mellett vesznek részt. Ferdinánd fejedelem nagyon szereti a hadsereget, melyet uralkodása alatt teljesen átalakított. A jelenlegi tisztikarban csak igen kevés azoknak a száma, kik még Sándor fejedelem alatt szolgáltak. Ennek két főoka van. Először a bizalmatlanság, melyet az új fejedelem az olyan tisztikar irányában érezhetett, mely vagy közvetlenül vagy közvetve részt vett a Sándor fejedelem ellen elkövetett árulásban; másodsor és főként a hadsereg újabb szervezése alkalmából sokkal nagyobb követelményekkel állanak elő a tisztai rang betöltésénél, mint annak előtte. Lassanként tehát elbocsátották a régi elemet a

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen legjobb hatású szer a **RÉTHY-féle pemetefű-czukorka,** mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerháza. Egy doboz ára 30 kr., 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld. **Réthy Béla gyógyszerész** Békés-Csabán. Főraktár **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest.

Minden háziasszonynak kísérletet kellene kiténő szereinkkel tenni. Nincs oly **Hölgy** ki azt mondaná, hogy a Dr. Spitzer-féle arczkenőcs által (a valódi csak zöld ezédulával Dr. Spitzer sajátkezű aláírásával) nem szép arczbört **Kap** a kézpasta, félhold védjeggyel, csoda hatása; 3 nap alatt tőle a kéz hófehér lesz és csakis egyedül **Nálunk** lesz gyártva. Tanácsoljunk minden esetre **Egy** üvegét 60 kr megkísérteni, mert ezáltal minden nő **Férjet** kap, annyira tetszeni fog. Csak ezen aláírással **Dr. Spitzer** valódi zöld ezédulával. **Raktárak Budapest:** Török gyógyszerháza, király-utca. Egger nádor-gyógyszertára Váci-körút, Neruda Kossuth Lajos-utca. Detsinyi Váci-körút, Detsinyi fürdő utca, Mondicht király-utca, Molnár és Moser koronaherceg-utca, Kortschmaroff Kerepesi-ut, Petrovics Bécsi-utca, és minden gyógyszerháza és drogeriában. A hol nincs, küldünk díretele. — Gyár és postaküldés **ROSENFELD ÉS BALÁS** okl. gyógyszerészek, illatszeryár Budapest, Dávid-utca 9. szám.

Migraen-in-Tabletták a legjobb szer harmonio fejfájás ellen

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. Főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, király-utca 12. sz. Azonkívül kapható minden gyógyszerháza és drogeriában.

Új fényképezési műterem! Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget tiszteltetéssel értesíteni, hogy **Budapest, IV., koronaherceg-utca 5. a Haris-bazár átellenében** a mai kor magaslatán álló, legtekéletesebb berendezésű **fényképezési műtermet** nyitottam, hol a legjobb módszer szerinti eljárással tekintet nélkül az időjárásra, a legmagasabb igényeket kielégítő felvételreket pillanatok alatt oly módon eszközölök, hogy feszélyes beállítás nem szükséges, s a fényképezés mintegy társalgás közben történik. **A Mertens és Társa** valamint **Strelisky** műteremében mint művezető 10 éven át szerzett tapasztalataim és képeségeim azon helyzetbe juttattak, hogy a modern eljárású fényképezéseket a legjobban és legjutányosabban eszközölhetem. — Mély tiszteléssel **MÁRTONFFY GYULA** fényképész.

FERDINÁND BOLGÁR FEJEDELEM KATONAI SZEMLÉN. — ADJUKIEVICZ FESTMÉNYE.

hadsereg keretéből. A két évvel ez előtti politikai változásokkor pedig egyszerre és egy csapásra nyugdíjazták a legnagyobb részt a régi gárdából, mely Szlivniczát látta. Az alatt pedig a szófiai katonai akadémiából nagy számban kerültek ki a rendszeres alapon kiképzett tisztok, úgy, hogy a hadseregnél szükséges tiszt helyeket annyira betöltötték, hogy e részben ma alig van hiány. A bolgárok nagyon szeretik a katonai pályát. A fényes és valóban gazdag egyenruhán kívül vonzza őket a nagy fizetés is. Nincs az európai hadseregben tisztikar, melyet oly bőségesen fizetnének, mint a bolgárokat. Ez a körülmény nagyban hozzájárul a szolgálati kedv fokozásához. Katonai parádék alkalmával nagyobb kedvet, buzgóságot és szabotosságot alig láttam, mint a melyet bolgár földön tapasztaltam.

Szófiában a katonai ünnepeket a gyönyörű Szofiszko-pölje lapályon szokás rendezni. Szébb helyet képzelni sem lehet. Kelet felől a főváros háztömege kupolákkal, minarettekkel, délről a nagy, komor, hó borította Vitosa-hegy áll magában, különváltan, éjszakeről az óriási mezőség, melyet a távolból a Sztara-Planina kopár hegyvonala szegélyez. Itt van a katonai sátor tábor és ennek szomszédságában a Knazsevóba vezető út mellett tartja Ferdinánd fejedelem katonai szemléit. A helyet teljesen erre a célra rendezték be. Az előkelő polgári közönség számára díszes gloriettek emeltek, hogy azokról gyönyörköd-hessenek és onnan kíséressék figyelemmel a katonaság minden mozdulátát.

A gyalogság, lovasság, tüzérség és utászcsapatok rég elfoglalták kijelölt helyeiket, midőn egyszerre kürtjel, dobpergés hirdeti a legfőbb hadúr, a fejedelem érkezését. A fejedelem ez alkalmakra nagy udvari és tábori kísérettel lóháton indul. A fejedelmi csapatot még a magyar huszár-egyenruhába öltöztetett testőrség is tartja. A zászlók magasan lengenek, majd mélyen meghajolnak, a kürtök harsognak, a dobok peregnak, mindenfelől vezényszavak hangzanak. A távol hegyek számszorosan verik vissza a hangokat. És a fejedelem gyors egymásutánban veszi a jelzéseket, végig járja a harezorokat és ezzel csakhamar véget ér a parádé egyik része: a szemle. Mihelyt ezt befejezték, a fejedelem, kíséretével együtt valamely alkalmas pontot választ és kezdetét veszi az ünnepély szebbik része: a díszmenet.

Ezt a jelenetet ábrázolja az a nagy festmény, melyet Ajdukievicz Taddeus udvari festő Ferdinánd fejedelem rendeletére Szófiában készített. Épen a Ferdinánd fejedelem nevét viselő gyalogezred kezdi az elvonulást.

Az előtérben Ferdinánd fejedelem teljes katonai díszben, nagy komolysággal és figyelemmel kíséri katonáinak mozdulátát. Háta mögött elől Petrov ezredes, akkori vezérkari főnök, jelenleg hadügyminiszter, középen Sztojanov alezredes szárnysegéd van, ki épen valami megjegyzést tesz Szavad alezredesnek, az akkori hadügyminiszternek. E három főember mögött ül egymagában a fejedelemnek akkori szárnysegéde és bizalmasa, a derék, hűséges Dobner Géza alezredes, ki a legválságosabb időkben nagy önfeledőszállal szolgálta fejedelme ügyét. Dobner mögött néhány fiatal parancsörtszt következik, ezek után pedig Perakovics parancsnoksága alatt a testőrség. A fejedelem kíséretében két magyar embert látunk tehát: Dobner és Perakovicsot.

Ajdukievicz nemcsak érdekesen, hanem művészi is teljesítette a halás, szép feladatot. A lapunkban látható másolat, melyet a festőművész volt szíves közlés végett részünkre átengedni, csak halvány fogalmat nyújthat arról a nagy hatásról, melyet képének eredeti szín-

pompája előidé. Megemlítjük itt, hogy Ajdukievicz tanár végleg itt Budapesten akar megtelepedni és komoly előtanulmányokat tesz arra nézve, hogy szabadságharcunkból néhány nevezetes csatajelenetet, különösen lovas bravurokat megörökítsen. *Strausz Adolf.*

TÉLI EST.

Puskín költeménye.

Felhő száguld fenn az égen,
Tombol, zúg a fergeteg,
Ordít, mint az erdő vadja,
Sir, sivít, mint rosz gyerek.
Majd az ódon háztetőkön
Szalma, nád közt átzokog,
Majd mint újajesztett vándor
Ablakunkon bekopog.

Igaz, régi kis kunyhócskánk
Olyan néma, oly komor,
Oh, de te mért vagy ily szótlan,
Mért hogy ajkad nem dalol?
Tán a zúgó szél danája
Fárasztott el oly nagyon,
Vagy tán rokkád duruzlása,
Ringatott el, angyalom?

Jer hát, anyjuk, jer, daloljunk
Ifjuságunk álmirul,
Hol a kancsó! Tán a dalra
Bús szívünk majd felvidul.
Jer hát, dalold el, tengeren túl
Mint epéd a kis madár,
Hogy zúg, bűg az erdők lombja,
Szende szűz ha kútra jár.

Felhő száguld fenn az égen,
Tombol, zúg a fergeteg,
Ordít, mint az erdő vadja,
Sir, sivít, mint rosz gyerek.
Jer hát, anyjuk, jer, daloljunk
Ifjuságunk álmirul,
Hol a kancsó! Tán a dalra
Bús szívünk majd felvidul.

Oroszból: *Ambrozovics Dezső.*

NE MONDD!

Nekrasov költeménye.

Ne mondd, hogy ifju véred vitt a bűnre,
Féltésem kínozott, oh, jól tudom;
Ládd agg fejem közel síromba tűnve,
Te szép maradsz tovább, mint lilium.
Ne átkozd, oh, ne átkozd azt a perezet,
Midőn hűség esküdd nekem,
Hisz éltem nem soká végleg lepergett
És síromon majd megbékülök velem.

Ne mondd, hogy könyes gyászt öltes magadra,
Ne mondd, hogy porkolábod én vagyok.
Előttem már a nyitott sír borzalma,
Feléd szerelmes szép jövő ragyog.
Tudom régóta más szeret a szíved
S a tetetés neked kínos nagyon...
Oh, várd be csöppég, — sírba dől fm híved —
A vétő sors mit végez — angyalom.

Igézón, mozdulatlan, mint a márvány,
Véresre tördelt kézzel, halványan állt meg ott,
Mit mondhatott beteg férjének ágyán?
Csak könye hullott egyre és ajka hallgatott.

Oroszból: *Gerő Attila.*

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG ÉS CSALÁDJA.

Irta Thewrewk István.

Az 1891-ik év kora őszen József főherceg környezetében voltam Kisjenőn. Itt a fenség már napokat töltött, mikor egy vasárnap délben idősebbik fiának, József Ágost főhercegnek erdélyi vadászatról való érkezését várta. A kisjenői kastély előtt várta fiát, ki elé Libits

Adolf, a főhercegi uradalmak kormányzója nyitott fogaton hajtattott a vasuti állomásra.

A fogat még meg sem állott, mikor belőle József Ágost főherceg, ki közöshadseregbeli hadnagy egyenruhában volt s mellét az aranygyapjas rend jelvénye díszíté, kiugrott, édes atyjához futott, megcsókolta a kezét, aztán megölelte és megcsókolta. Ebéd alatt élénken beszélgetett egészséges kedélyvel, s nem ivott mást, csak vizet.

Még be sem fejeztük az ebédet, mikor bossánatot kért, hogy fölkelhesen, mert siet, hogy mielőbb átöltözködhessen és vadászatra indulhasson Libits uradalmi kormányzóval. Egész nap útazott, előző napon is vadászott, de azért oly frissen és oly nagy kedvvel készült a vadászatra, mintha teljesen ki lett volna pihenve.

Estig vadászott, s visszaérkezvén a kastélyba, édes atya mellé ülve vacsorált, s közben élénken beszélgetett a társaság minden tagjával; vacsora után pedig a játszó és dohányzó teremben leült az öreg Ormós Péter királyi tanácsossal, Aradmegye volt alispánjával, Kisjenő egykori népszerű főszolgabírájával, kiről köztudomású, hogy József főhercegnek, de az egész főhercegi családnak is egyik kedvence, leült a rendkívül kedélyes öreg úrral sakkozni.

— Megverem magát, Péter bácsi!

— No, no, majd meglátjuk, fenséges uram!

A fiatal főherceg az öreg urat csak Péter bácsinak szólította gyöngéd szeretettel, s kora iránti igaz tisztelettel.

Kezdem tapasztalni, hogy az édes atyjához hasonló nemes szív lakik benne.

S mikor most nem rég elolvastam számos levelét, melyeknek egyikét sem azzal a célzattal írta, hogy valaha nyilvánosságra kerüljön: mint igaz magyarnak, valóban nagyon meg kellett benne szeretnem az igaz magyart, fenséges atyjának méltó fiát.

Albrecht főherceg, a ki különben öreg napjaiban már távolról sem volt oly magyarellenes, a minőnek a forradalom utáni években ösmerték, egy izben a fiatal főhercegek magyar voltára czélözva, így szólt:

— Néha mégis eszökbe kellene jutni, hogy ők osztrák főhercegek is!

De ezt nem haraggal mondotta az öreg hadvezér, mert tudta, hogy József főhercegnek és családjának igaz magyarsága a dinasztia iránti hódolatot és ragaszkodást csak még erősítheti hazánkban.

József Ágost főherceg 1872-ben augusztus 9-ikén született Alesúthon, tehát a polgári számitás szerint még nem is volna nagykorú. (A kereszttségben még a Viktor, Clemens és Mária nevet kapta.) Uralkodó-házunkban azonban a trónörökös már tizennyolcz éves korában, a főhercegeket pedig husz éves korukban nagykorusítják. S valóban, nem a világba most lépő, s annak elvei, gyönyöreit után áhító ifjúra, hanem talpig komoly férfúra vall az az elhatározása, hogy már huszonegy éves korában meg akar nősülni. O felségének, urunk királyunknak egy kihallgatás alkalmával kérőleg mondotta el a fiatal fenség, hogy leghőbb vágya nőül birni a király egyik legkedveltebb unokáját: Augustát.

Augusta főhercegnő királyunk idősebbik leányának: Gizella főhercegnőnek és Lipót bajor hercegnek a gyermeke. Münchenben született 1875-ben április 28-ikán. (A kereszttségben még a Mária és Luiza nevet kapta.)

És József Ágost főherceg a főhercegnőt már 1893-ban november 15-én oltárhoz vezette Münchenben.

József Ágost főherceg Augustza főhercegnővel való eljegyzése után boldogan írja egyik

legmeghittebb, legkedvesebb emberének, hogy hála a jó égnek! kis arájában valóságos angyalra talált; mindent, a mit csak kívánhat, benne egyesülve találja.

A fiatal főhercegi pár az esküvő után Afrikába utazott. Elment Egyiptomba, s mind a ketten tiz napon át lovagoltak, sokat nélkülözve a Szaharán, Edfuból a Charge oázig. Innen egy karavánnal Nubiába folytatták útjukat. Keresztül mentek a legszebb óserdőkön, s bennök a fiatal főherceg sokat vadászott, s vadászatai iránt neje is nagyon érdeklődött. A főherceg sokat rajzolt is és fényképezett.

Wadi-Halfánál hajóra szálltak és Berberig utaztak. Innen hajón tértek vissza Girgenbe, honnan azután vasúton mentek Kairóba. Innen Szuebe utaztak vasúton, s a csatornát végig-hajózva, Port-Szaidból Jaffába mentek. Jeruzsálembe december 22-ikén érkeztek. Este fölmentek a szent sírhoz, s ott imádkoztak reggelig.

1895-ben március 28-ikán Augustza főhercegnő egy fiúgyermeknek adott életet. Az új főherceg a kereszttségben a *József Ferencz* (Lipót, Antal, Ignác, Mária) neveket kapta.

A főhercegi pár öröme kimondhatatlan volt.

«Bizony most komoly és nehéz feladat vár rám, írja ugyanahhoz, — t. i. kis Józsim nevelése; mert én azt akarom, hogy jó keresztény katolikus hívő, s derék, hazáját szerető magyar legyen belőle. És ez mindennapi imám forró kérése!»

1896 január elsején írta hozzám József Ágost főherceg azt a levelet, melynek egy részét itt közlöm:

Még egy pillanatra szeretném figyelmeztetni önt, mely szeretett drága öcsém halálakor játszódtott le, t. i.:

Szeptember 6-án, midőn P. Schaffer drága öcsémet előkészítette az utolsó útra, akkor ezen szavakkal fordult hozzám: «Fenségedet az Ur Jézus szereti és magához akarja venni; ugy-e bár belenyugszik az ő szent akaratába?»

«Belenyugszom és nem félek», volt boldogult öcsém felelete. Ezek után ezen rövid szép fohászt mondá: «Oh, Jézusom, neked élek, neked halok, tied vagyok élve halva, amen!»

Ez jellemzi, hogy mily bizalommal és erős hittel hunyta le áldott szemét.

Hogy ezen munkát kiegyéssithesse, majd én írok Holdházy püspöknek és felkérem, hogy egyes leveleimet magához öcsémnek.

Már várva várom munkájának megjelenését! És meg vagyok győződve, hogy igen jól fog sikerülni.

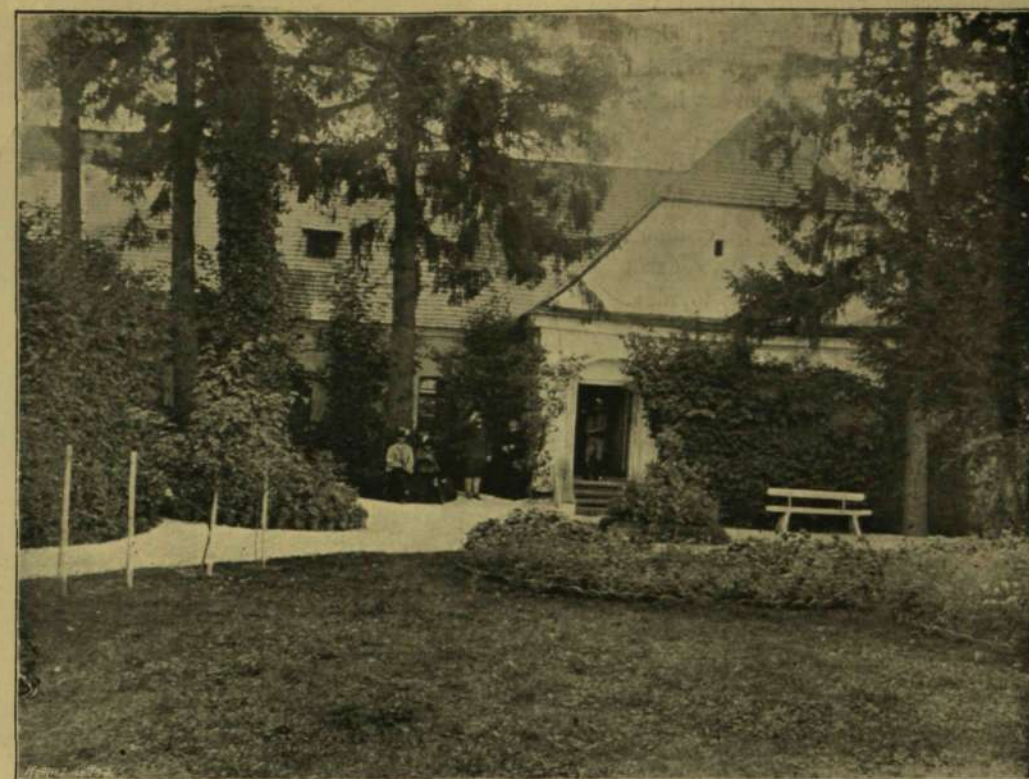
Igy maradok igaz tisztelője

Kelt Fiumében 1896 /1/

József Ágost f. h.

A levél e része László főhercegről szóló művemre vonatkozik, s itt megjegyzem, hogy családi körben László főherceget mindenki csak «Lili»-nek, «Liliké»-nek hívta, József Ágost főherceget «Jók»-nak, édes anyjukat, a fenséges főhercegnőt, az önfeledőzóság szerető anyák e mintaképét pedig gyermekei «Bimm»-nek szólítják becézve.

József Ágost főherceg ez év január hó nyolczadikán nevével, Augustza főhercegnővel ismét Afrikába utazott. Reggel 5 óra 35 perczkor indultak el Fiuméből vasúton Triesztbe, s innen aznap este a «Cleopatra» Lloyd-gőzösön folytatták útjukat Alexandriába. Útközben egész Riminiig nagy bóra kísérte őket, s inmentől kezdve még nagyobb sirocco, olyannyira, hogy

Major főúrós fényképe.

JÓZSEF ÁGOST ÉS LÁSZLÓ FŐHERCEGEK A SZÉKESFEJÉRVÁRI PÜSPÖK TEÉSI KERTJÉBEN.

a hajónak a Canada-sziget mögé kellett húzódnia egy napra.

Alexandriából Kairóba mentek, s ott egy vitorlás hajóra szálltak, hogy a Niluson fölfelé hajózzanak.

Egyről értesítette eddig József Ágost főherceg édes atyját, József főherceget, afrikai utazásukat illetőleg egy Kairóból küldött leveleiben.

S a kis «Józi»? . . . József főherceg legutolsó, ez év február 8-ikán Fiuméből hozzám írott levelében József Ágost főherceg gyermekeire vonatkozólag ezt írja:

«Fiát, a kis unokámat, nálunk hagyta most Fiumében, utazása alatt» . . .

S a kis unoka mosolyogva tekint a fenséges nagyszülőkre: a nagypapára, a nagymamára, s bár oszlatná el végképen angyali mosolyával arcukról a végtelen nagy szülői fájdalomnak gyászos borját! . . .

LÁSZLÓ FŐHERCEG MINT VADÁSZ.

Irta Thewrewk István.

László főherceg nem volt szenvedélyes vadász. Megtörtént nem egyszer, hogy vad füzése közben egy-egy szép virág, különösebb növény, ritkább alakú kődarab láttára hirtelen megállott, virágot, növényt letépett s gyönyörködött benne; fölvetta a kődarabot, s forgatta, szemlélgette.

Nagyon szerette a természetet. A szabad természetben való fesztelen mozgás, járás-kelés és munkálkodás egyike volt legkedvesebb szórakozásainak. Gyakran baltát vagy ásót vett a vállára, s így indult barangolni az alesúthi nagy parkban. Hol egy elálló ágat vágott le, hol a földet ásta, segítve a kerti munkásoknak. Órákat töltött így a szabadban. Rendkívül élénk, izgékony természete folytonos foglalkozkodást kívánt.

De ha nem volt is szenvedélyes vadász, azért kedvelte a vadászatot. Úgyesen forgatta a fegyvert, s már gyermekkorában puskára vágyódott. Egyik tanára, Köppl Károly, ki jelenleg Sopron megyében, Nagymartonban plebános, erre vonatkozólag egy levelében következőket írja:

«Egyik karácsonykor történt. A «Jók» (József Ágost főherceg) asztalkáján ott fényelt a váru-vártpuska; az óven sok szép dolog, — de puska sehol. Bántotta, láttam, de nem mutatott semmit. Eltelt jó idő, míg

elmondta, hogy ő úgy gondolja, a «Jók»-ot mégis jobban szerethetik nálánál! Kicsordult a teli pohárka. Zokogott keservesen. Mikor aztán megvigasztaltam, hogy ne úgy fogja fel a dolgot, mintha kevesebbet gondolnának vele, hiszen még kis gyermek, mit is csinálna puskával, talán még szerencsétlenség is érhetné: akkor kiderült az a felejthetetlen kedves kis arcz, s könyei között mosolyogva mondta: «Jobban örülök, hogy a «Jók» kapta, mintha az enyém lett volna!»

Leggyakrabban vadászott Teésen (Fejérmegyében) Steiner Fülöp székesfejérvári püspök birtokán. Teést és vidéket nagyon kedvelte, a mi különösen egy olyan természetért rajongó ifjúnál, a milyen László főherceg volt, nagyon is érthető. Ez a Bakonyiak legszebb vidéke.

Vár-Palotáról indulva, alig hogy elhagyjuk a völgyet, ritka szép látvány tárul szemünk elé. Először is Mátyás király vadászkastélyának romjait látjuk. A rom mellett kies völgy terül el sziklaoszlopokkal. S tovább haladva, mind magasabbra jutunk, s mind nagyobb-nagyobb terület válik láthatóvá. Látjuk a Balaton jó részét, Veszprémet, Székes-Fejérvárt, s ellátunk egészen a pécsi hegyekig.

Maga Teés falu a Bakonyiak legmagasabb helyén fekszik, körülveve erdőszékekkel, melyek a székesfejérvári püspökség tulajdonához tartoznak. A falu közepén kiemelkedő magas földszintes épület (szintén püspöki tulajdon) egy elsőbrendű régi királis épülethez hasonlít, s benne számos szoba a legnagyobb kényelemmel berendezetten várja a vendégeket. Kertjében százasok fenyők terjesztik hűsítő árnyékukat. Egyik képzőművész az a jelenetet ábrázolja, mikor egy ilyen fa alatt József Ágost főherceg (világos kabátban) és László főherceg ülnek. László főherceg természetesen most is foglalkozkodni látszik valamivel. A kertben fődött társalgó helyiség van, tekepálya, s egy nagyon szép mesterséges barlang, melyben a lourdesi szűz szobra látható hű másolatban.

Ez épületbe szállott László főherceg, s innen történtek a vadászatokra való kirándulások a püspöki erdőterületre, melynek legmegkapóbb részei: a «bérczhegy» ritka szép kilátásával; a «sötét horog völgye», melyet kétoldalt körülbelül százötven méternyi sziklafalak és hasadékok határolnak. A sziklák különböző alakzatúak; fejet, kezét, stb. ábrázolnak. Ebben a völgyben több órát töltött egy alkalommal László főherceg Major József székesfejérvári főorossal, Steiner püspök orvosával, ki mindig tagja volt

László főherceg rendszeresen kisebb vadászárságának, valahányszor csak a püspöki területeken vadászott a fiatal fenség. Megmászta a szirteket s a hasadékokat, s ennek emlékére azóta az egyik kősziklát «László-sikátor»-nak hívják. A körülbelül négyezer kat. holdnyi püspöki birtokon az egyik erdőben két forrás is van, s ezek egyike a «József Ágost-forrás», a másik a «László-forrás».

Öt nyáron hosszabb-rövidebb időt töltött László főherceg Téésen, s rendszeresen szarvasokra vadászott. Már hajnali három órakor fölkel, s vadászatra indult fáradtságot nem ismerő elevenséggel. De nem volt olyan szenvedélyes vadász, mint a milyen szenvedélyes természetvizsgáló volt. A vadat üze, egyszerre csak megállt, mert esetleg egy madarat pillantott meg. Nézte erősen, s mikor ráismert, megnevezte kisérijének, elmondta tulajdonságait, szokásait; leírta. S a vad ez alatt tova futott.

Tizenhat éves korában Sár-Keresztúron (Fejérmegyében) vadászott, ugyancsak mint Steiner püspök vendége. Hajtóvadász volt a nádasban, s a hajtásban a sárkeresztúri cigányok is résztvettek. Major főorvos, kinek lekötözött szívességéből közölhetem ez érdekes, általa fölvevett fényképeket, e vadászaton is fövételeket eszközölt, s mert ő is a gép elé akart állani, mikor már minden rendben volt, oda-intett egy cigányt, hogy adott jelre nyomja meg a készülék gummi-gombját. A cigány oda is állott, társai pedig vihogtak: «Mi vágy te? Fotografus?!»...

Később a püspöki uradalmi házában ebédelték. Az ablakok nyitva voltak. Egyszerre csak ebéd alatt az ablakoknál fekete ünneplőbe öltözött cigányzenekar áll meg, s rázendít egy nótát. László főherceg felejők tekint, s csakhamar jóízűen fölkeczag:

Funk Antonio úr fényképe után.
JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG KIS FIÁVAL.

— Nini! Itt a fotografus!

Az itt bemutatott képek közül egyet már megemlítettem. A teési kertben ülnek József Ágost és László főhercegek, mellettük áll Major főorvos, s mögötte Magdics szentszéki jegyző.

Ugyancsak e kertből való az a kép, melyen József Ágost és László főhercegek fegyverrel láthatók, a mint előttük fekszik az általuk elejtett szarvastehén és őz.

Második kerti kép:

A fiatal főhercegek vadászruhában, de fegyver nélkül állanak. József Ágost főherceg mellett áll a fiatal fenségek nevelője: Holdházy, ki

jelenleg Győrött él, mint ezimzetes püspök. Mellette áll Major főorvos. László főherceg mellett pedig Steiner püspök, s mögötte Magdics szentszéki jegyző.

A többi kép Sár-Keresztúron készült. Négyen a nádasban vadkacsákra vadászó László főherceg látható, s mellette egy vadász. Az egyik képen ott van Major főorvos is.

Az ötödik képen László főherceg a földön ül künn a szabadban, s mellette a vadászok. Mögötte áll keresztbefont karokkal Steiner püspök, s a nézőtől balra Bundala, pesti spirituális; jobbra Sali, sárkeresztúri esperes. Bundala mellett áll Major, mögötte egy udvari vadász és Sali mellett egy uradalmi tiszt.

Melyik volt László főherceg első vadászata?

Köppel ezeket írja nekem:

«Akkor történt, mikor az önállóság édes érzetével először ment ki egyedül vadászni. Tulajdonképen nem is vadászott, csak lőtt. Lőtt pedig egy kis verebet, s mikorra diadalmasan oda futott volna az elejtett vadhoz: a bokorból kiugrik egy kóbor cizca, s elviszi a vadászszákányt. Maga beszélte el. Sajátos, hogy szomorú halálát is egy macska okozta!»

AZ IDEI TÉL ÉS A LÁBSZÁNKÓZÁS.

A kik nálunk még mindig bizonyos előítélettel vannak a lábszánkózás meghonosítása iránt, végre talán másként fognak gondolkodni, látván, hogy mióta e szerszám hozzánk elkerült, minden télen tágabb és hosszabb idei használat kínálkozott neki, mint a koresolyának.

Eddig természetesen tapasztalatokról csak szűkebb értelemben beszélhetünk; de most az elmúlt három télen át szerettekhez a folyó

LÁSZLÓ FŐHERCEG KACSA-VADÁSZATON VADÁSZÁVAL. — Major főorvos fényképe után.

negyedik is járul; élő példák, melyek visszavonhatatlanul megerősítik ama négy év előtt vallott meggyőződésünk igazságát, hogy a mi viszonyaink közt is, a lábszánkónak kiváló fontosságát tulajdonítsunk, s kívánatosnak tartjuk terjesztését és minél szélesebb körben való alkalmazását.

Legtöbben az első kísérletek sikertelenségétől riadnak vissza, abban a tévedésben levén, hogy a szerszámot csak fel kell kötni s mindjárt kész lábszánkózássá válnak. Mint mindent, a lábszánkózást is előbb meg kell tanulni, a vele való jártasságot sokszoros, kitartó gyakorlással elsajátítani, csak akkor fogunk értékéről helyes fogalmat kapni. Igen hiányzik még e tekintetben a példa és az úttörő mesterek nagyobb száma, az autodidakták pedig ma már mindig gyérebben születnek, lévén a mai kor embere igazi rabja a kényelemnek. Ezért igen jónak vélném, ha abban a rétegben találna a lábszánkó nagyobb kelendőse, mely szellemi és testi izmosságának fejlődési korát éli s az új dolgok elsajátítására eleven frissességgel, rugékonysággal bír, értem az ifjúságot. Nekik mu-

latságot képezne a lábszánkózás, e mellett szer-vezetük megerősödésénél nem csekély hasznát is biztosítana. Ők hamarosan beletanulnának annak minden csinájába-binjába s lényegesen hozzá járulnának, hogy a lábszánkó közismertessé legyen.

Jól esik a szemnek így télvíz idején látni azt a tarka embertömeget, mely koresolyát csatolt lábaira, hogy városaink gondosan ápolt jégpályáin felrisszítse testét, lelkét. Néhány év-tizeddel ez előtt a koresolyázás is alig volt nálunk gyermekmulatságnál egyéb; ma ifjak és vének, férfiak és nők csak úgy tördülnek a sima jégükörre, hogy a fülledt szoba helyett, néhány óra legalább üde levegőt élvezhessenek, a sok ülést egészséges mozgással cserélik föl. Divat lett a koresolyázás és igen okos divat, melynek egészségi előnyeivel járul a társadalmi élet felpezsdülése is, mely télen bizony estélyekre, tánctermekre, stb., vagyis mindig szobára szorít.

A lábszánkózásnak divatba kerülése még inkább volna igazolva. Változatosabb, edzőbb, egészségesebb mozgás, mint a koresolyázás, nincsen szűk, emberi beavatkozással különösen elkészített, ápolt helyekre szorítva, ha-

nem az egész vidék önként s ingyen kínálja magát, mihelyt a hó leesett. Jégpályák nincsenek mindenütt, de hó télen egész Magyarországon rendszeren van annyi, hogy a lábszánkózást szinte általánosan gyakorolni lehet s még hozzá az utóbbi évek arra is tanítottak, hogy lábszánkóznissokkal tovább, több ideig lehet, mint koresolyázni. Így a múlt télen majdnem három álló hónapig naponként használhattam Közégek vidékén (Vasmegeye) lábszánkóimat s az idén december 14-ike óta február elejéig szintén folytonosan. Míg a koresolyázó inkább ki van téve annak, hogy puha jégnél, nagy havazásoknál — a hó eltakarításáig — sokszor napokig kénytelen pihenni, addig a lábszánkózóknak ilyen megszakítások kevésbé állják útját kedvtelésében. Mert igaz, előfordulhat, hogy a pálya egy-két nap nem elsőrangú, de arra nincs eset, hogy midőn hó van, egyáltalán ne lehetne lábszánkózni. Vagyis a lábszánkózásnak egyedüli feltétele, mely hamarosan minden helyen meg szokott lenni Közép-Európában: a hó; a koresolyázásnál azonban nem ugyanjég kell, hanem sima, gondozott, erős jég, mely folytonosan tisztítást, seprést, ápolást kíván. Természetes vízállások, tavak pedig csak kevés

Major főorvos, Holdházy püspök, József Ágost és László főhercegek, Steiner püspök és Magdics szentszéki jegyző.

A főhercegek a teési kertben az általuk elejtett szarvastehén és őz mellett.

JÓZSEF ÁGOST ÉS LÁSZLÓ FŐHERCEGEK VADÁSZATON. — Major főorvos fényképe után.

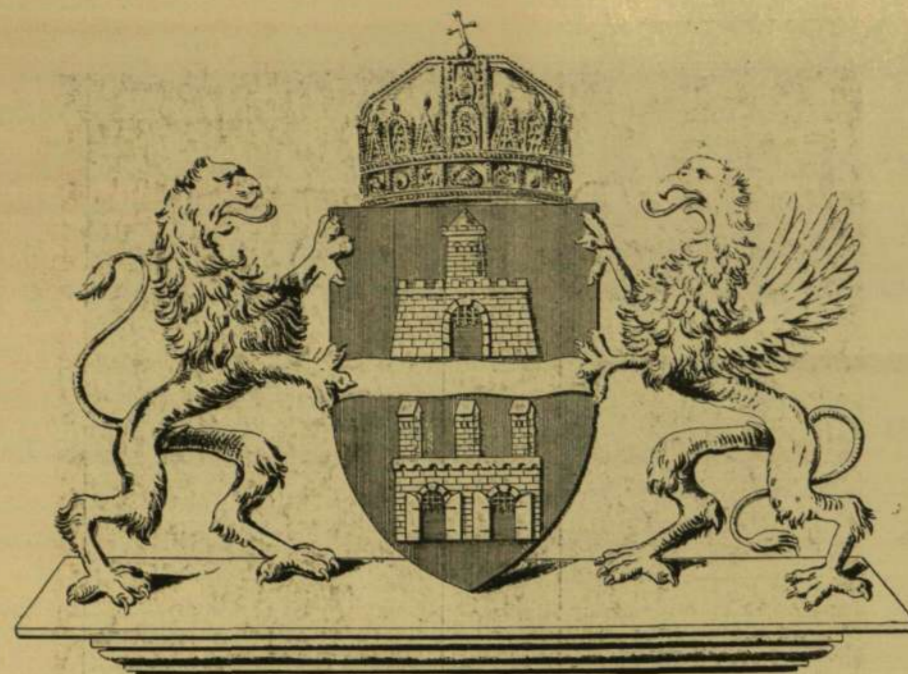

László főherceg a gyepen ülve, mögötte Steiner püspök és Bundala; jobbra Sali esperes és egy uradalmi tiszt, balra Major főorvos és egy udvari vadász.

LÁSZLÓ FŐHERCEG A SÁR-KERESZTÚRI VADÁSZATON. — Major főorvos fényképe után.

László főherceg kacsavadászon vadászával és Major főorvossal.

Budapest főváros 1873-ban elfogadott s jelenleg is érvényben levő czimere.

helyen vannak, s a mesterségesen készültek mindig pénzbe, költségbe is kerülnek.

Stáriában, Ausztriában a lábszánkózás már annyira fejlődött, hogy méltó versenytársa a korscolyázásnak s a nagy közönség a lábszánkózó egyetleket gyakorlóhelyeit csak oly tömegesen látogatja, mint a jégpályákat. A ki látta ez idén az osztrák ski-egylet jan. 5-én és 6-án Pötzleinsdorffban (Bécs egyik elővárosában) tartott nemzetközi lábszánkó versenyeit s azt az embersokaságot, mely a hótól elborított Michaelerberg felé, mint egy fekete áradat hömpölygött, az könnyen elfelejtette, hogy a lábszánkó csak pár év óta ismeretes itt s inkább gondolhatta, hogy régtől fogva megszokott, megizmosodott dolgok ismétlődését hozta meg újra a hideg évszak, mely csak oly közönséges valami, mint egy lövészeny tavaszszal. Végignémet én is e versenyeket, melyek érdekességét az a körülmény is emelte, hogy Norvégiaiból öt kipróbált lábszánkózt vett benénk részt, köztük K. Roll főhadnagy, Sondresen hadnagy és Eryvind Roll.

A pályát vörös zászlók jelölték, a meglehetősen meredek s körülbelül 350 méter hosszú hegyoldal közepén pedig három ugró sáncz volt készítve, melyek legnagyobbika 2 méter magasra emelkedett. Mind a három elől fekete-sárga színű kelmével volt díszítve, szélein pedig egy-egy zászló lengedett, a sáncz párkányát jelezve. A domb lábánál voltak az emelvények ülésével, a zenekar s a pályabírók helye; a hegyen fel, a tulajdonképeni pálya mellett pedig mint két erős bástya, sűrű fekete falként ember-ember hátán szorogott. A versenyek berendezése teljesen norvég módra történt, s csakis oly lábszánkóztól indulhattak, kik valamely elismert ski-egylet tagjai.

Mindkét napon a verseny kezdete délutáni 2 órára volt kitűzve, de már déli harangzó után megkezdődött a közönség tördulása, csilingelő szán- és kocsikorso a Weinhaus-Währing úton, mert az új kép, a sajátos sporttűnőp a kíváncsiságot nagyban fölkelte s kivált a bécsiek minden sokadalomnak, szórakozásnak különben is halás résztvevői.

Míg az első futamra a jel megadott volt, katonazene hangjai mellett kísért a sok ezer szem a mérkőzésre indulók alakjai, vagy nézgette a bírói páholy közelében kiállított díszes nyerenyárgyakat, tiszteletdíjakat.

A megjelent norvég csontos, izmos alakjai természetesen különös figyelem tárgyai voltak. Minden feltűnés-hajhászás nélkül igaz norvég szerénység a többi lábszánkóztól közé elegendtek, csak épen egyszerű szürke vagy sötétkék darócruházattal váltak ki a cifra öltönyű osztrák egyleti tagok közül.

A versenyek lefolyása im ez volt:

Január 5-én.

Ifjusági verseny. 350 méter lejtőn lefelé. Elsőnek tiszteletdíj. Első lett nagy tér előnyvel St. Manthner (Bécs).

Haladóttak versenyje. 850 lejtőn lefelé. Elsőnek tiszteletdíj. Első lett F. Nachfögr (Semmering).

Nemzetközi handicap. 3000 méter. Elsőnek 100

korona értékű tiszteletdíj és aranyérem, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-érem. Indulnak 13-an, köztük 4 norvég. I-ső volt: Eryvind Roll (Krisztiania) 50 méter előnyvel, 16 perc 30 m. p. II-ik: T. Möniche (Krisztiania) 50 méter előnyvel, egy lábszánkó hosszal később. III-ik: K. Roll (Krisztiania) helyből. IV-ik: L. Strasser (Bécs) 250 méter előnyvel.

Igen érdekes küzdelem után Möniche mint biztos első jött le a lejtőn, de már a cél előtt -- tévedésből -- megállott. Ekkor villámgyorsan siklott utána E. Roll, elje került s Möniche nem tudott újból előre kerülni s egy lábszánkó hosszal 2-dik maradt. A negyediknek beérkező Strasser első volt a közp-európai versenyzők közül s két norvégét vert meg.

Nemzetközi versenyugrás. Elsőnek 200 korona értékű tiszteletdíj aranyérem, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-érem. I-ső lett: Eryvind Roll 15 méter (és 36 pont). II-ik: K. Roll 13 méter (26 pont). III: Sondresen hadnagy.

Közp-európai lábszánkóztól közöl csak ketten vettek részt, de a mellett, hogy igen kezdetlegesen ugrottak, mindannyiszor el is estek. Mindegyik résztvevő három ugrást tett s ezeknél az elért távolság mellett az ugrás módja, testtartás, stb. pontokkal jelöltetett, mint a döntésnél befolyásos tényezők.

Egyleti mester-ugrás. 2500 méter. Czim és aranyérem az elsőnek, tiszteletdíj a másodiknak. I-ső lett: Fr. Werberger (Semmering). II-ik: L. Strasser (Bécs) közvetlen nyomában.

Strasser tiltakozott, mert Werberger a pályát elhibázta. A bíróság az előbbi javára döntött s így a «mester» nevet 1896-ra ő kapta az osztrák ski-egyletben.

E napon az idő olvadós lévén, nem volt elsőrangú lábszán-út, s ezért a norvégiek igazi mesterségüket nem mutathatták be úgy, mint akarták volna.

Január 6-án.

A második nap főeseményét az osztrák ski-derby képezte, mely változatos hegyes, völgyes, sík területen 14 km. hosszú pályán került dűlőre. Az út Salmansdorffon, Hamean-kan vezetett Weidlingnek le a patakhoz, fel a Hermanus kogelra, Drelmarksteinre, Waltandaichthoz s Salmansdorffon vissza a kiindulóhoz. 13 versenyző közül egy néhány kivétellel mindnyájan indultak, köztük 4 norvég. I-ső lett: K. Roll főhadnagy (Krisztiania) 1 óra 2 perc 30 m. perc. II-ik: Eryvind Roll (Krisztiania) 1 óra 7 perc 5 1/2 m. perc. III-ik: T. Möniche (Krisztiania) IV-ik: Werberger (Semmering). V-ik G. Thanlow (Krisztiania). VI-ik: L. Strasser (Bécs).

Az elsőnek tiszteletdíj 400 korona értékben és aranyérem, másodiknak tiszteletdíj 100 korona értékben és ezüst-érem, harmadiknak bronz-érem.

Érdekes volt nézni a norvégeket, kik induláskor sapkájukat, kabátjukat ledobták s egy szál ingben iramlottak el a küzdelemre. Az által, hogy az egyes versenyzők 5 percenként tartoltak, a hosszú verseny nem vált unalmassá.

E nap második programmpontja volt a:

Nemzetközi ugróverseny. Kizárva azok a norvégiek, kik már győztek ugróversenyben. Három ugrás szabad. Elsőnek 100 korona és ezüst-érem, másodiknak bronz-érem. Első osztrák ski-egyleti tagnak tiszteletdíj. I-ső lett: Sondresen hadnagy (Krisztiania) 14 méter (38 pont). II-ik: T. Möniche. A közp-európai lábszánkóztól közöl senki sem versenyzett.

Január 6-án a pálya valamivel jobb volt, mint az előbbi nap, mert éjféli fagyott, s ez az ugrásoknál, úgy a hegyről lefelé siklásnál felült. A versenyek végét — melyeket e napon még nagyobb közönség

nézett végig — a norvégek egy kis külön mutatványval töltötték meg s néhány igazán gyönyörű ugrást tettek, így Eryvind Roll 23 méter távra birt ugri, majdnem három másodpercig tartott légi útja az ugrósáncz párkányától talpra esésig.

A sikerült sportnapok tanulsága az, hogy a norvégek ez idő szerint természetesen hasonlíthatatlanul tökéletesebben tudnak bánni a lábszánkókkal, mint közp-európai sporttársaik; úgy a hegyről lefelé siklás, mint a síkban haladást, hegynek hágást tekintve. Az ugrás dolgában meg egyáltalán a mi lábszánkózóinkat nem is lehet melletük szóba hozni; e téren mi még igen nagyon hátra vagyunk, valamint a telemark forduló dolgában is. Valami nagy-szerű látni, a mint ezek a norvégek bot nélkül neki iramlanak a meredek lejtő ugrósánczának, leguggolnak a párkány felé siklás közben, onnét pedig feldobják magukat s repülnek szép egyenes testtartással a levegőn át, talpra esésnél térdükbe zökkennek, kiegyenesednek s még szédítőbb gyorsasággal siklanak le a hegyről, egyenesen annak lábát elfogó szász és szász feji közönség sűrű tömegének. Eleinte mindenki visszafójtá lélegzetét, félvén, hogy a következő perczben a merész iramló az emberek közé siklik s valami szerencsétlenség történik. E miatt azonban felesleges volt aggódnni, mert az ügyes norvégek megtartva gyorsaságukat, alig pár lábnyira az emberfal előtt hirtelen oldalra fordultak s helyben, mint a zövek, megálltak. Csak oly merész és szép dolog ez, mint akár az ugrás — a mi lábszánkózóink ezt is csak most kezdik elsajátítani.

De ha a megindult mozzalom, mely e remek téli sportot meghonosította nálunk, úgy fejlődik tovább, mint eddig, remélhető, hogy a telemark fordulót nem sokára általánosabban megtanulják minálunk is csak úgy, mint az ugrást és egyéb fogásokat. S itt még egyszer hangsúlyozom, hogy a tökéletesség akkor fog igazában beállni, ha ifjúságunknak, gyermekeinknek módot nyújtunk, hogy magukat a lábszánkózás egészséges, izmosító mozgásában jó eleve gyakorolhassák.

Mulatságot is szereznünk nekik, szervezettiket acélosítjuk a később hasznát is vehetik a lábszánkózásnak. Mert az bizonyos igaz, hogy a kinek télen hóban kell járni, az, ha tud lábszánkóval bánni, sokkálta könnyebben és leg-alább is még egyszer oly gyorsan (síkban, mert lejtőn vonatsebességgel mozognak) juthat rajtuk előre, mint a gyalog ember, még pedig olyan helyekre is, melyek nagy hóban azok híjján, jó-formán megközelíthetők sem volnának.

Chernel István.

BUDAPEST RÉGIBB ÉS ÚJABB CZIMEREI.

(Vége.)

Hosszas bizottsági tárgyalások után a következőkben állapította meg a főváros az új címet: A címerpajzs ügynevezett német pajzs legyen, melyet közepén a Duna jelzésére ezüst-pólya választ kette; a felső mezőbe Pest jelzésére az egytornyú, az alsóban Buda és Ó-Buda jelzésére a háromtornyú, két kapuval ellátott vár helyzetet. Pajzstartókul jobbra Buda jelzésére oroszlan, balra Pest jelzésére egy griffmadár illesztetett, a címer fölé pedig a magyar szent korona. A címerpajzs és a pajzstartók egy izlés-telen, semmiféle heraldikailag helyes címer-nél első nem forduló márványszínezetű táblára állítottak.

Ily alakban a közgyűlés azt 1873 május 29-én elfogadta, s O Felsőnének megerősítés végett be is mutatta, ki azt 1873 szeptember 21-én kelt elhatározásával megerősítette.

Ezen elfogadott rajz alapján készültek azután Budapest főváros különféle hivatalainak pecsét-nyomói és többkevesebb eltéréssel ezen rajz alapján készültek a különböző városi épületeken, iskolákon s egyebeken alkalmazott városi címerek.

Időközben kiderült, hogy a fővárosnak ez a címere nem szabatos, sőt hiányos is, a menyinyiben Ó-Buda címere teljesen hiányzik belőle: dr. Toldy László főlevéltáró alapos tanulmány alapján új címer-tervet terjesztett a főváros hatósága elé. E szerint az új címer dr. Toldy László javaslata szerint következő lenne:

A pajzs alakjában az Árpádok és a Vegyesházakból származott királyok alatt divott három-

szegletes pajzsot választottam, mely nemcsak címereken, de számtalan Árpád- és Anjou-kori pénzén is látható. Ez az alak a legtesztetesebb is. És bár a heraldikusok állítása szerint tulajdonképeni magyar pajzs-alak nincs, minthogy úgy a Márk-féle Bécsi Képes Krónikában, mint az Árpádok és Vegyesházakbeli királyok alatt ily alakú pajzsok használtak, a mit a Nemzeti Múzeumban látható nagy számú azon az alakot pénzek bizonyítanak, talán lehet ezt az alakot magyar pajzsának nevezni. Annyi mindenesetre áll, hogy ily alakú pajzsok és címerpajzsok a XVI. századig divatoztak, s minthogy a címer egyes részletei is a XVI. század előtti időből választottam, a háromszögletes pajzs megfelel a kornak is. Hogy pedig a címer összeállításánál leginkább a XVI. század előtti mintákat tartottam szem előtt, annak oka, mert ezen időből vannak címerekjeink mind a három városról, míg a XVI. század utáni időből csak Budára és Pestre nézve vannak ilyenek.

E szerint tehát az új címer alakja a következő volna: Háromszögletes pajzs, melyet a pajzs felső vízszintes vonalának felező pontjából kiindulva, a pajzs magasságának körülbelül 1/4 részéig egyenesen, azontúl körív alakjában jobbra és balra kanyarodó vékony aranyszínű vonal osztana három részre. Az így keletkező felső jobb mezőbe Buda, a felső bal mezőbe Pest, és az alsó mezőbe Ó-Buda címere helyeztetnék el. Ez az elhelyezés teljesen megfelel úgy a heraldikának, mint a három város történeti fontosságának. A pajzs fölé a magyar szent korona illesztetnék.

Az itt kivonatolag elmondottakat Toldy elő-terjesztés alakjában a székes főváros tanácsához juttatta azon indítvánnyal, hogy a főváros számára az imént körvonalozott módon új címer készíttessék, melyet bizonyára úgy a közgyűlés elfogadni, mint Ó Felsőné szentesíteni fog. Kívánatos, hogy ez az ügy oly időben dőljön el, hogy az új címer már az ezredvi ünnepélek alatt szerepelhessen, sőt, ha lehetséges volna, néhány befejezéséhez közeledő középületünkön, mint pl. a vásárcsarnokokon is alkalmazást találjon. Végül Toldy azt kívánja, hogy ter-vét az erre manapság legilletékesebb fórum, a Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság elé terjesszék, és hogy annak véleményét kikérjék, meg van győződve, hogy az, még ha némi csekély változtatást ajánlana is, egyhangu lesz azon véleményében, hogy Budapest számára új címet kell készíteni.

«STEFI GRÓF» VISELT DOLGAI.

Egy különös hangverseny.

Nagyhírű ember volt Horner Ferencz zsolnai festő és litográfus, 77 határra ő festette a feszületeket, a miért volt is nagy becsülete.

De még más dolgokban is remekelt Horner. Kifőnök címereket rajzolt, bál és hangversenyi meghívói remekei voltak a litográfianak. Az efféle dolgokban ő volt udvari szállítója Stefi grófnak is.

Épen egy remek meghívó elkészítésével volt elfoglalva, midőn István gróf lépett be hozzá.

— No, Horner, — szólt a gróf, — ezt remekül csinálja, épen ilyen kell a holnaputáni hangversenyre. Vadrózsák, ibolyák, vadgalamb, gerlek, őzek, nyulak, tigris, párducz, oroszlan legyen rajta, közepén pedig aranyos betűkkel ez álljon:

Hangverseny.

Rendezi óvári és szentmiklósi IV. István gróf.

Műsor:

1. Wagner-rapsodia, lélekemelő csörömpöléssel.
2. Ajtás olasz szimfonia, élő hangszerekkel.

Hangverseny alatt Estella, a vár büvös urnője hideg étketeket kedveskedik.

Hangverseny után gymnastikai mutatványok Estella által.

Estella volt tudniillik az a bizonyos vereshajú cigányleány, ki miatt Beszterezét majd megostromolták.

Elkészült a meghívó. Horner ugyancsak remekelt; ilyen szépet még csakugyan nem láttak Trencsén vármegyében.

Gyülekeztek a vendégek. Ott volt Zsolna környékének valamennyi jó mulató és tréfaképző fitaltsága és örege.

Hébetanz ór. Kőrösi kairói herceg. Szécsény. Gessányi. Fogarassy. Marcalis. Vitális. Szép. Dienes. Kassal. László. dr.

Módy. London. Rothy. Platz. Goldner. Szekeres. Bodnár. Leinický. Grosits. Zsolt. Bonifisz. Ignész.

MAGYAR TANÁROK EGYIPTOMBAN. — Berg főlevéle a «Vasárnapi Ujság» számára.

Kiosztattak az instrumentumok. Pruzsinszky (tulajdonkép Stracsinszkyknak hívták), a nagy bőgőt kezelte. Ezen csak egy húr volt s azt is kisújjvastagságú kötél helyettesítette. Psihodiák és Huszák gitárt kaptak, melyre húr helyett bolti spárgát feszítettek. Ludmilla és Kamilla kisasszonyoknak rózsaszín fonalú spanyol mandolin jutott. Podluzsán Misó, az udvari szak cs, a Wagner-rapszódiahoz szükséges csörömpölő eszközöket, a mindenféle üvegdarabokkal és vaszekkel megtöltött, tengelyen forgó tiz akós hordtó hajtotta.

Főhangszer azonban a zongora volt. Ez még a II. István gróf révén jutott a nedezki kastélyba. Billentyűje nem volt, azt már régen felütötték aprófnak, de a hurok megvoltak teljes ép- ségben.

Felámasztották a zongora fedelét és megkezdődött a Wagner-rapszódia. Gróf Stefi a zongora mellé állt, megadta a jelt, azután a keze ügyében lévő hatalmas sörteketét négyeszer keresztül húzta a zongora húrjain. Erre Podluzsán forgatta meg az üvegcserepes hordtót.

Majd következett a nagybögösölő, Pruzsinszky harapófogóval lágyan megpengette a nagybögőre feszített kötelet, a madzagos gitárok válaszoltak rá pianó, végre pianissimo a rózsaszín fonalú spanyol mandolinok.

Most már mind a két kezével neki esett Stefi gróf a huroknak, ugyancsak kefélté, még az üstöke is izzadt bele; de Podluzsán sem vette tréfára a dolgot, eszeveszetten forgatta a tizakós csörömpölt. Pruzsinszky szintén kitétt magáért s a hangverseny végére a szó szoros értelmében foszlányokra pengette a bőgőre feszített kötelet.

A zenészek alaposan elfáradtak, de talán még jobban a hallgatóság s következtek a frissítők.

Az asztalon nagyértékű billikokomok, fa kupák, cserépi kancsók váltakoztak; lehetett bennök válogatni.

A vereshajú szép cigányleány szolgált fel, ki nek mi tetszett; volt ott kaviár, angolna, szárdinia, befőtt és csukrozott gyümölcs, ostepka sajt, brinzaturó, krucpez és Dobos-torta, friss osztriga és aludttejes krumpli vegyesen. De bor is volt és pedig a legfinomabb. Húsz éves tokaji, villányi, jófajta vágújehlyi verez, finomillatú szilvöröm és fenyszagú szársai borovicska, valamint gégekarzózó snapsz.

Falatozás után elhangzott a parancs, hogy mindenki vakarja meg a fületövét háromszor, mert következik a műsor második része: az «aj-tatós olasz szimfonia» élő hangszerekkel. Egy magas, ósdi szekrény tetjére nyolcz macska volt kötve. Lelógó farkaikra madzag volt hurokva, a madzagszálak másik végei billentyűzet-hez voltak erősítve. A mint a billentyűk egyikét, másikat megnyomták, a billentyűnek megfelelő macskának a farkát húzták meg, ezt követte a macska nyávogása.

A macskák össze voltak hangolva. A legelső billentyűre a vár legnagyobb kandurja volt kötve, ez legmélyebb basszusban nyávogott; a második macskának, donna Estella címrosáknak, hangja egy egész terezzel magasabb volt, és így tovább egészen fel a nyolczadik macskáig.

Nevorezki Petár a povinai kántor ült az új-fajta orgonához. Egy kis preludiummal a legszélső billentyűkőn kezdte meg. Legfinomabb moll hangokban szólalt meg a rá kötött hahetes macskakölyök. Majd átcsopant a dúrba. Megszólat a vár legőregebb macskája, a Zajacz kandur, mindjárt rá donna Estella kedvence macskája, a rózsaszínű pántlikás Pamilka.

Általános billentyű-lenomásra a macskák egy teljes oktávában nyávogtak; majd megint a Zajacz kandur billentyűjének esett neki nagy erővel a művészkedő kántor. Hanem ezt már Zajacz megsokalta, egy nagy erőfeszítéssel megszabadult az almárium tejején levő guzból és egy úrral Nevorezki fején termett. Utótték, verték a macskát, de az nem tágitott. Csak miután Nevorezkit három dézsa vízzel leöntötték, akkor hagyta ott a kandur a boldog-talan kántort, de most meg a többinek ugrott. Nem volt a társaságunk egyetlen tagja sem, ki karmolás nélkül maradt volna. Ezzel aztán a nevezetes mulatságnak is vége szakadt.

A «Vágvölgyi Lap» a következő tudósítást hozta a hangversenyéről: «A nedezki hangverseny nagyszerűen sikerült. Valódi műlévzet volt. Wagner-rapszódiaval kezdődött és maaskakar-molással végződött. A művészek és hallgató közönség különben, a körülményekhez képest jól éri magukat».

Csik-Volecz Sándor.

MAGYAR TANÁROK KAIRÓBAN.

Kairó, (Hotel du Nil) 1896 január 18.

Ide s tova két hete, hogy búcsút vettünk fehér hólepelbe burkolt, kedves hazánktól. Azóta ma élvezük vendégülk szellős terrorszán a legbujább pálmalmok között, virággillattal eltelve az első nyugodt félnapot, mire valóban szükségünk van. Fejünkben kóvályog a sok hatalmas benyomás, rendezésre, nyugodt leülepedésre vár!

Még élénken előttünk van a tengeri vihar, villám, mennydörgés, jégeső, óriás hullámok, melyek végtelen dombsorozathoz hasonlítva, elvesztek a messzeségben, vagy pedig 20—25 méternyi magas fehér tajték oszlopokként szök-tek fel a joni kopár szigeteket meztelen, meredek partján. Soha sem felejtjük el a tengeri úti tár-sunk, József Ágost főhercegnek és nejének vég- telen kedvességét. De másrészt ez a mi vilá-gunktól teljesen különböző másik világ az ó keleti búhájal, közel 6000 esztendő piram- isok roppant nagyságukkal, a végtelen sivatag

GALAMBÚCZOK LUXOR MELLETT.

az ő csodás hatásával annyira leköt, hogy valóban nem tudja az ember, mit is mondjon el hirtelenében távol lévő kedveseinek.

A Nilus nyugati oldalán, 2—3 méter magasra feltöltött, kitűnő karban lévő egyenes úton, a legszebb fasor között, melyet életünkben láttunk, kocszunk a gízai piramisok felé. A hatalmas akácok gazdag lombozata boltívesen záródik felettünk, félhomályban tartja útunkat. A sötétzöld pálmálgetek között itt-ott előtűnik a Nilus fehérlő sávja. A datolyapálmák, mint óriás virágszálak merednek a narancssal gazdagon megrakott lombok fölé, 10—20 méter magasságban egyszerre kieresztik szélben játszódozó hatalmas leveleiket. Közöttük csendes főúri lakok, sűrű rácsozatos, felső részükön színes üveggel elzárt, fantasztikus erkélyekkel. A háttérben a Mokattam-hegy mészkő szakadéki látszanak, sárgásszürke színük összeolvad Ó-Kairó szegényes agyagházainak színével.

Útunkat barna, barátságos arcú arabok népesítik, rendszeren egy-egy vidáman kocogó számár hátán ülnek, utánuk szaladnak a vékony lábszárú arab hajcsárok. Elvéve két nagy kerékű taligákkal találkozunk, melyek deszka lapján sűrűn egymáshoz szorult sötétkék, lepedőszerű ruhájukba burkolt asszonyok guggolnak, kiknek arcukból csak fekete szemek láthatók.

E szegény nők, valamint az urak után rohanó hajcsárok (saisok) láttára eszünkbe jut, hogy a rabszolgaság sok tekintetben még csak hivatalosan van eltörölve, de valóságban nem. Egy 23 évet itt töltött derék egri nőtől hallottam, hogy a mohamedán nők, és pedig a magasabb és legmagasabb körökbe tartozó nők is inkább csak bűtorszámba mennek, kikkel a férfiak azt tesznek, a mit nekik tetszik; ha reájuk untak, egyszerűen túladnak rajtuk.

Útunk mentén mindenütt a legszebb gabonavetések vannak, melyet a magyar kánaon felnőtt gazda is csak álmában lát. A Nilus árterének sötétzöld színe minden átmenet nélkül éles határral csap át a libiai sivatag homokja által takart mészkő-küszöb világos sárga színébe. Ezen a küszöbön emelkednek az emberi műveltségnek a hajdankorból megmaradt legrégibb emlékei, a hatalmas piramisok.

Maga a nép, — ezek a jó képű, mosolygó arabok, kik becsületesebb arccal olyan bizalmat gerjesztenek, hogy pénzünket nyugodtan hagyjuk otthon, sőt ha valaki az asztalon felejté erszényét, abból sem hiányzik egy piasztér sem, — rendkívül sokat levon a piramisok élvezéséből. Rabló banda módjára rohanják meg az embert, a legtolakodóbb módon akarják szolgálataikat reá erőszakolni és örökös baksis-kéréssel rontják azt a fenséges hatást, melyet a piramisok keltenek. A ki időközben borraalót ad, csak olaját önt a tűzre, mert minden oldalról vékony fekete karok, nyitott kezek merednek felé és

egész karban zeng fülébe a «baksis» szó. A heves természetű magyarnak erre könnyen elfogy a türelme, pedig ez hiba. Legjobb a tolokodásukat föl se venni, megszokni, mint a vasúti vonat zakatolását, így előbb-utóbb békében hagyják az embert. Ha félre lökik őket, azért nagyon megbaraguszna, mert ők csak sziveséget ajánlanak az ő fölfogásuk szerint.

A sivatag rémének, az éhségnek és szomjúságnak is volt alkalmunk szemébe nézni. Húsz tanár számárháton indult egy dragomán vezetésével, követte a számárhajcsárok csapatja által, a kövült erdő meglekintésére. A számárhá vidáman kocogtak a Vereshegnyre, mindjárt a város keleti szélén kezdődő lankás völgyein, útszerű mélyedésein át, a hol csak itt-ott találni egy-két növényzsalat. Minden rendben ment volna, ha a sok rosz vízben megmosott, állandó dragománunknak meg nem fájul a foga a számárhajcsárok borraalójára és azt nem mondja, hogy adjuk a baksisokat neki, ő majd elosztja a többi között, mert másképp meg nem szabadulunk tőlük.

Ezek a tudós fizikók azonban, a kik angolul, francziául, németül, olaszul is értenek, sőt beszélnek is valamit, jól felfogták a barna markukat fenyegető veszélyt és úgy összezavarták a dragománt, hogy az fejét vesztve, a szélrózsa minden irányában kezdte vezetni a kietlen,

EGYIPTOMI KÉPEK. — A SZÁLLODA KERTJE LUXORBAN.

mindenfelé egyenlő képet mutató homoksva-tagon a kifáradt, éhes magyaroakat. Már elmúlt délutáni két óra, velünk egy harapás kenyér, egy korty ital nem volt, pedig a kora reggeli thea és tojás ideje óta sem ételt, sem italt nem láttunk.

Ekkor előszedtük a nagy nyargalás közben elrejtett térképünket s iránytűnket, és ketten elindultunk Kairó felé. A saisok látva, hogy mi nélkülük is haza találunk, azonnal tudták, hol van a Mózes forrása, az ígért földje, a hol jól megszolgált ebéd várt a társaságra.

Jól esik tapasztalunk, hogy a magyar ember a messze idegenben is megőrzi jó tulajdonságait. Néhány, itt élő honfitársunk minden lehető elkövet, hogy kedvessé tegye tartózkodásunkat. Időnk annyira kimért, hogy csak nehezen tudunk engedni két, magyar szíves meghívásnak, melyen virágtengerben úszó asztalokon, régi tokaji és ruszti borok mellett élveztük az annyira nélkülözött jó magyar ételeket, minőt csak az Egerből ide származott Kovács úr és a budai születésű dr. Hebentanz úr házá-nál lehet Kairóban élvezni. Egy ilyen kellemes ebéd után örökölte meg a kiránduló társaságot a doktor úr egyik kedves kollegája azon a fotograf-fölvételén, a melyen bal oldalt arab és néger inasa mellett látható Hebentanz, jobb oldalt szélen pedig a mi agyafúrt dragománunk látható.

Szédeczky Gyula dr.

EGYVELEG.

* **A tavasz hírnökei** a jelen évben szokatlan gyorsan jelentek meg. Elszászból már február első felében jelentették, hogy oda igen sok fecske és golya érkezett, három héttel előbb, mint rendszeren.

* **Galamb-ünnepet** rendeztek újabban az amerikai előkelő körök. A fiatal leányok ibolyaszínű derékban s fehér selyem ruhában jelennek meg, melyek galamb alakú szabásúak.

* **Wight szigetnek** dúsan javadalmazott saját kormányzója van. Ezt a kellemes, gond nélkül hivatalt legutóbb a nem rég elhunyt *Battenberg herceg*, az angol királynő veje viselte, most pedig özvegye, *Beatrix hercegnő* kapta örökül. Ő előtte csak 600 évvel ezelőtt volt a szigetnek nőkörmányzója, *Isabella de fortibus*, ki azonban valóságos kormányzó volt, míg ezt a hatalmát I. Eduárd angol királynak el nem adta 600,000 arany forintért.

* **Régi kincs.** Egy newyorki banknak nem régegy özvegy asszony egy betéti könyvet mutatott be, melyet férje halála után talált meg, ki arra. 1820-ban öt dollárt tett be. A bank kamatok kamataival 248 dollárt fizetett ki, azaz kerek számmal ötszáz forintot.

* **A szabóknak** egy külön jelességet fedezte föl egy porosz katonatiszt. Állítólag ők tudnak legjobban cselözni, mivel a czérna betűzése által ebben is gyakorolják magukat.

FERENCZ FERDINÁND FŐHERCEZEG AFRIKÁBAN.

Levél Egyiptomból.

Ferencz Ferdinánd főherceg Felső-Egyiptomban tartózkodik s márczius közepéig Egyiptom legkieisebb vidékein fog tartózkodni.

A főherceg Hochenberg gróf név alatt a legszigorubb inkognitóban érkezett a Niluson Assuanba, a honnan a közel vidékekre szokott kirándulásokat tenni.

Assuan-nak mindössze csak egy vendégfogadója van, s a Cook-czég utasai jórészt nilusi gőzösökön hálnak, mert a vendéglő teli van amerikaiakkal és angolokkal.

A főherceg Assuanban fogadta nem rég Jenő főherceg látogatását, ki Thun gróf név alatt érkezett s január elején utazott tovább Spanyolországba.

Ferencz Ferdinánd főherceg kíséretében van *Bronn* báró kamarás, kinél a magyar tanárok tanulmányútjának vezetői: *Beóthy Zsolt*, *Goldziher Ignác* és *Platz Bonifác* tisztelegtek s a társaság üdvözlését és hódolatát a főherceg számára átadták. *Bronn* báró még azon nap viszonzta a tanárok látogatását.

A főherceg szigorú inkognitóját főképp az amerikaiak s az angolok tudják legjobban megbecsülni s épen azért a főherceg fesztelenül érzi magát közöttük.

Assuan-nak főséges panorámája van. Átellenben mosolyog a nyájas *Elephantine* sziget suhogó pálmáival s óriási fekete szikláival. Nem messzire van innen *Phylé* szigete egy ó egyiptomi templom főséges romjaival s a Nilus első zuhatagával.

Januáriusban valóságos júniusi verőfény aranyozza be a változatos képet. Csak az esték hűvösek s a reggelek hidegek. Délelőtt azonban már mindenki nyári ruhában jár s a délutánt alig töltheti a szabadban. Az itt teletel derekán hirtelen sok száz útas lepi el Assuant, mely a felső-egyiptomi utazók végős állomása. Így történt ez január végén is, midőn a főherceg úszó vendéglőjén, a dahabi-jével Luxorba rándult.

Luxor egész Egyiptomban legnevezetesebb czélpontja az utazóknak. A Cook-féle gőzösök folytonosan hordják a vendégeket, a kik az ó és újvilágból a tél elől menekülnek az örök tavaszba. Innen rándulnak ki az érdeklődők a száz kapus Theba szomorú omladékaiknak, a csodálatos szépségű karnaki templomnak, a büszke Romaseum romjainak, a titokzatos Memnon koloszszusoknak, a Dék el-bahri terrasz-templom látványosságainak s a király-sirok sajátos titokzatososságának megsemlélésére.

Maga Luxor sem egyéb, mint egy mesés nagyságú és szépségű, részben kiásott s részben még törmelékkel eltemetett ó-egyiptomi templom, melynek közepén, egy hat-hét méternyi magas földhalmon házak és mecsetek állanak. A főherceg Bronn báróval és udvari orvosával, dr. Eisenmengerrel, gyakran kirándul a három-négy ezer esztendősi emlékek meglekintésére. Egész Luxorban csak egy úri kocsi van,

ASSUAN A NILUS FELŐL NÉZVE.

a François Pagnon vendéglős fogata, mely a főherceg szolgálatára áll. A homokos, köves és meredek úton a ló nem bírja ki sokáig, épen azért számárháton utazik mindenki. A felső-egyiptomi számár nagyon ügyes, fürgé, szíves és kitartó állat. Sok száz családnak kenyérgéksége. Az arabok szeretik szamaraitak nagynevű fáraók nevével kitüntetni. Minden második csacsi: *Ramzesz*. Az elég jól fölynergelt szamarak félnapig is kibírják egy húzomban. A hajcsár mindiggyalog fut samara után s ottál ösztökéli gyorsabb járásra. A fehér csacsi zúgolódás nélkül üget a süppedő homokban, fontolgtatás nélkül gázol keresztül a Nilus zátonyain s minden ellenszél ellenél mássza meg a király-sirok meredekségeit. Végül pedig nagy megadással tűr szomjúságot s éhséget. Hanem, mikor érzi, hogy hazafelé tart az út, akkor nekivágtat teljes tüzzel s ilyenkor szokott megtörténni, hogy a nyereg meglazul s az útas nem ritkán a homokba gurul róla. Nagyobb baleset azonban ritkán történik.

Ferencz Ferdinánd főherceg sokszor kirándult számárháton a thebai műemlékek meglekintésére s gyakran megtörténni, hogy a hideg villásreggelit délben valamelyik templom, vagy sir omladéka közt kellett elköltenie, mint a többi turistának.

Luxorban találkozott a főherceg mostoha anyjával, a bájos *Mária Terézia* főhercegnővel, ki férjével, *Károly Lajos* főherceggel érkezett oda.

Mi a főherceggel épen a luxori vendéglő bejárata előtt találkoztunk, a hol délelőtt anyja társaságában a pálmák alatt üldögélt. Világos nyári ruhában és sárga szalmakalapban volt. Nagy figyelemmel hallgatta kedvesen csevegő anyját, a ki nagy szeretettel gondoskodott róla, hogy mennél többet beszéljen s mennél kevésbé engedje szóhoz jutni a beteg főherceget.

Luxorban mindenki azt hiszi, hogy a főherceg csak üdülni s nem gyógyulni ment Egyip-

tomba. Mert az arca telt és napbarnított, mozdulata élénk, járása biztos és gyors. Csak a hangja fátyolozott s görcsös köhögése árulja el, hogy beteg. Ilyenkor egészen elváltozik és megtörik.

De Luxorban olyan sok a súlyos mellbajos, hogy a főherceg azok között még a legkevésbé szenvedők közé tartozik.

Február másodikán *Ferencz Ferdinánd* főherceg és *Mária Terézia* főhercegnő Pagnon csinos fogatán a luxori katolikus templomba hajtottak, a hol az idegen hölgyek és urak között a magyar tanárok közül is többen megjelentek.

Az ideiglenes templomban verebek röpdöstek s az elrácsozott részben a benszülöttek zajongtak. Az apácák alig bírták féken tartani a vérmes kis arab aprószeneket.

Az olasz barát elvégezvén a gyertyaszenteselés szertartásait, arabul imádkozott s kiosztotta a legszebb gyertyaszálakat a templom legnagyobb vendégeinek.

Mária Terézia az egész mise alatt térdelt. Káros és finom természetű nyári, világos öltözék föltében jelent meg s mise végéig a templomban maradt. A túlságos tömjénfüst gyakrabban a mellre szállott s ilyenkor megint görcsösen köhögött. A főhercegnő néhány jó szava azonban azonnal elterelte a főherceggel figyelmet a saját bajáról s mikor vége volt a misének és eltávozott, barátságos főhajással üdvözölte a magyar tanárokat.

Ferencz Ferdinánd főherceg dahabiján ismét visszatért Assuanba, a hol édes atyjával és testvéreivel találkozik. Közel a ráktérítőhöz, de távol hazájától, a Nilus üdítő hullámain, Egyiptom legszebb vidékén, örök tavaszban és örök reménységben várja gyógyulását s keresi egészségét a hozzártatózó szeretetében.

Egészen új keletű képekben mutatjuk be a főherceg felső-egyiptomi történeti nevezetesegeit otthonát, a hová sok aggodalom és részvét száll Magyarországból is.

Kőrösi László dr.

HONTHY HÁZA.

Színmű 3 felvonásban. Irta Herceg Ferencz. Előadott először a Nemzeti Színházban február hó 14-én.

Herceg Ferencz alig egy évtizedet tevő érdemtelen írói munkássága alatt a közönség kedvencevé nőtte ki magát. Évről évre szaporodó könyveit veszik, tárczáit olvassák, szindarabjait pedig folyton telt házak előtt adja a Nemzeti Színház. A «Dolovai nábob leánya» ma se vesztett vonzerejéből és a «Három testőr» ötletes hőbort-jainak is megvan a maga méltányló publikuma. Egészen természetesen, hogy eseményszámba megy, mikor töle új darabot hirdet a színház. A «Honthy háza» első három előadására az előadást megelőző héten elkapkodták a jegyeket.

Az érdeklődés láza engem is magával ragadt és az első előadást is megnéztem, a melyet évek óta kerülök azon oknál fogva, mert jobban szeretem a jobbat. A színészre az első előadás egy izgalmas próbálkozás. Ő a harmadik előadásra készül el az első kettőben szerzett tanulságok alapján a szerepével. Az én napom: a vasárnap

EGYIPTOMI KÉPEK. — PHYLAE SZIGETE.

az ó szórakozni jövő derült arcaival, a melyhez a première daczára ezúttal se maradtam hűtelen. Megnéztem azt is és úgy találtam, hogy az előadás is más, meg a fogadtatás is más. A pénteki hérlő közönség, mintha csak lesné az alkalmat, hogy hol is foghatja meg az író s hogy hol is adhat kifejezést egy-egy kézműdolgot, fejszaválás vagy szakértő tekintettel az ó bíráló hangulatának. A péntek: itélőszék, a vasárnap: hódolat az írónak.

A mi magamat illet, bevallom, hogy e jellegre elűtő két közönség hangulata egyformán ragadós. Más szemmel néztem pénteken a darabot, mással vasárnap. Pénteken bonczoló hajlamok környeztek, vasárnap élveztem mindazt, a mi élvezetes és megértettem, hogy az író lelkülete nemesez elozott és hogy tulajdonkép a kivitelben kell a hibának lenni, hogy visszatesszük a dolgot. Mert a première közönségének visszatesszünk. Van arra egy jelensége. Az első előadásra a darab legridegebb mozzanatát követő pár percz múlva néhányan távoztak a színházból. Azokat szó nélkül hagyta menni a közönség. Vasárnap pár perczelőt a végzavak előtt hagytam el esendes léptekkel helyemet és lepiszszegtek. Vasárnap lekötő figyelemmel kísérte az előadást a közönség és igazabb tapok hangja ütötte meg a fületem, mint a premièren, a mikor valami hideg, tartózkodó, majdnem visszautasító hangulat űlt a házon, a mely a darab fényoldalain is átsiklott, pedig sok fényoldala van.

Ott van mindjárt az egész első felvonás. Az tisztá, emelkedett légkörben folyik le előtűnk; s van annak egy alakja, a kinek ajkáról méltóságához és lelkületéhez illő valóságos aranymondások hangzanak, a nélkül, hogy prédikáció ize lenne. A mi szinpadunkon, a hol a könnyed, ledér hang az otthonosabb, nagy érdemzamba megy, hogy annak a félig haldokló püspök erkölcsi intelmeinek oly hű tolmácsolójá akad. Szinte a tökéletességgel határos a mint Gabányi ajkáról folyik a szó. Kézműdolgot, beszéd, hanghordozás annyira igaz, és a helyzethez annyira talál, mintha csakugyan valamelyik püspöki palota egy jó lelkű urat tolnák hordszékeiben a misére.

Fényoldala a darabnak, hogy a becsületesség és egyenesség diadalra juttatását tüzi ki czélul s hogy annak egy derék székyé ügyvéd észével érvényt is szerez; fényoldala, hogy a mai kor életboldogsága kizárólagos irányzatát, a minden áron és minden eszközzel való pénzhajászatot ostorozza, és hogy elrettentő példával bünteti a bűnt; de hogy a bűnös anyára még követ is dobát ép a leánya kezével: az egyetlen ítelet. A bűnös anyára maga az a tény, hogy palástolt szegényének titka lepattan a gyermeke előtt: óriási büntetés; a gyermek elfordulása észbontó dolog, s az illetéktelen bíró részéről kérges szívre vall; a jelen esetben pedig vastag halátlanság hatásait tette rám.

Hogy az erkölcsi körság legaljasabb fokára lesüllyedt apjától megborzad az a lány: értem; de hogy az anyja javára sincs benne könyörület, s hogy a szülői házat enyhítő szó nélkül hagyja el, a melyért az anyja ügyszólvá esekel, nem tudok vele érezni. A darab végmozganata az, hogy a leány megtudva szülői szegényét s a saját bűnös származását, ügyszólvá bucsú nélkül hagyja el vőlegényével a házat, s menőben ezzel a fölkiáltással állítja őt meg az anyja: «Hát én — az anyád — soha se foglak többé látni!» «A mikor Sándor akarja», hangzik rá a sivár szó, s a függöny legördül.

Leány és anyja között minden esetben sivár az a szó; ebben halátlanság is. Az az anyja egyetlen nagy bűnt követett el az életben. Súlyosabb számba menő, mint a másoké, mert egy emberélet is esett áldozatul. Megesalta a férjét; az öngyilkossá lett; ő meg férjhez ment a büntársához és két évtized múlva kerülnek elének egy húsz éves szép leánynyal, annak a bűnös viszonyának még a férjvel való együttélés idejében született gyümölcsével s a férj öngyilkossága tulajdonképi okával. De a léfolyt húsz év vezeklés számba menő lelki gyötörődés volt az anyára. Könnyelmű hajlamai vannak, az igaz, mert hisz együtt harácsolnak el ferges belsejű férjével, a vagyont, s most is együtt áhitotnak, végmene-dékül egy püspök-rokon utolsó lehelletére; de az asszony mindenütt mérsékli a férje aljas cynismusát, s inkább eszköznék látszik, semmint hogy a saját belseje diktálna neki a ferges gondolkodást. A bíró enyhítő körülményeket

találna javára. A leánya ügyszólvá megtagadja tőle azokat.

Nem, ez a leány nincs jogosítva erre! Nekem visszatesszünk az ó korával ellentétes számító egyénisége, semmint az anyja az ó bűnével, a melyet kínos húsz éve visel. Hogy ez a leány nem sülyedt el abban a romlott légkörben, a melynek az apa lénye adja a jellegét: az anyja javára írom. Ó ott egy meglehetősen a saját fejével gondolkozó és erős erkölcsi nézeteket valló lényre fejlődött, a kire a szülői háznak légköre csakis egyetlen száraz bélyeget nyomott: a józanságot. Józannak mutatja be magát mindjárt a megjelenésekor, és az ész szavára hallgatva cselekszik, mikor bucsút vesz tőlünk, férjhezmenésekor.

Majdnem századvégi könnyűséggel mond le az első felvonásban egy léha munkakerülő fiatal báró rokonáról, a kit szeret, s járul az anyja azon kívánságához, hogy férjhez menjen egy egyszerű derék emberhez, a kit nem szeret. Amannak semmije sincs, ennek jó állása van. A második felvonásban kijelenti, hogy soha se lesz annak az egyszerű embernek a felesége. Az ugyanis egy indulatroham hatása alatt megsértette az ó édes anyját. Itt azonban vele értek, mert itt a gyermeki érzés főlháborodása a szívét szelaltatja meg. A harmadik felvonásban szerelmének, a léha rokonnak ajánlja kezét, a kiről kiderül, hogy nem a kezére, hanem a vélt örökségére vádászik. Örökség nincs; a rokon félre áll, s a leány egy ezen csalódástól független nagy erkölcsi rázkódás sulya alatt ismét csak az egyszerű ember támasztát fogadja el. Nyilvánvaló, hogy a szívnek ehez semmi köze. Itt vagy a kétségbeesés, vagy az ész szava dönt. Nála az utóbbi, mert bölcselkedve cselekszik.

Hogy menekül abból a fertős légkörből — újra mondom — teljesen értem; hogy menekül még azon az áron is, hogy egyelőre csakis a becsülés köteleke fűzi azokat, a kinek vaskarjában istápot keres, az adott helyzetben indokolt; de az anyjához való ridegsége visszariaszt. Az a leány, a ki még nem ismeri a kísértést s talán ép az anyja védszárnyai erejénél fogva nem ismeri azt: ne itéljen! Az élet — a mely még csak most nyílik meg kapujával előtte — keserű iskolává válhatik abban a részben, hogy melyik védszárny az erősebb: a bűn terhének nyomása alatt örködő anyáé vagy a vasjellemű férjé. A Honthy leány esetében ezt nehéz lenne eldönteni.

Férjhez megy szerelem nélkül és még nem szeretett. Mert arról a fiatal léha báróról csak hitte, hogy szereti. Bizonyíték: hogy lelki rázkódás nélkül cseréli el őt. Mi vár rá, a ki szürkén kezd az életet — úgy a hogy végezni szokás. Rendszerint a szerelem alakul becsülésé; nála megfordítva kellene lenni. Kérdés, hogy lesz-e? Erkölcsi nézeteik közössége és rokonjellemek daczára, vagy tán ép azoknál fogva bátran fölvethető ez a kérdés. Es ha nem lenne abból a becsülésből: szerelem, vagy ha ép más javára törne ki első elemi erejével az a szenvedély — mert hát «több dolgok vannak földön és egen Horatio, semmint bölcselmetek álmodni képes» — vajjon nem fog-e eszébe jutni annak a leánynak az édes anyja, vajjon lelki küzdelmei közt nem fog-e hozzá vágyakozni vigaszért a férje engedelme nélkül vagy annak ellenére is?!

De én ezt nem találgatom tovább. Megfelel arra majd Herczeg Ferenc az ó talentumával valami regényben; én csak azt akartam érdekes művének harmadik előadása nyomán jelezni, hogy én a hősnője lényét nem birtam kellő rokonszenvvel kísérni és nem a fölött ütöttem meg, a mitől az első előadás kényes közönségének izlése huzódzott. Én a nemes czélért eltűrom az eszköz borzongató jellegét, mert a mai időkben nem fölösleges fűkröt mutatni arra, hogy miféle undorító aljasságra képes vetemedni a minden áron való pénzkaparási kapzsiság. Itt a mostoha apa, hogy valami hinarból kikerüljön, felfödőzi húsz éves leánya előtt, hogy nem joggal viseli az édes anyja első férjének a nevét, mert neki tulajdonkép ő az apja; és nyomatékul átadja neki annak a férfúnak a naplóját, a kinek a nevét viseli a lány s a kinek mint egy mindenben ideális férfinak emléket húsz év óta a szerető gyermek kegyeletes imádásával veszi körül. Hát az egy pestises mé-tely, a mit ez a minden erkölcsi érzésből ki-

vetkőzött apa ennek az ártatlan leánynak a lelkébe esöpögtet!

A darab forduló pontját ennek az erkölcsileg elzűllött embernek ez a merénylete képezi; az ezt megelőző két felvonásban pedig egy föltevés körül forog a mesterkedése. Van-e, nincs-e végrendelet Honthy püspöknek, — az a kérdés. Ha van, menjen a lány férjhez a püspök ügyvéd-jéhez; ha nincs: el az ügyvéddel; és öcsese, Sas báró, legyen a vő. Végrendeletlétezése: kitagadtatás; hiánya: törvényes öröklés. Ez utóbbira éhezik a báró.

Honthy püspök ugyanis az ó fivére halála óta megszakította annak Sas báró nevével lett özvegyével az érintkezést, a kinek, mint Honthy-nak első házasságából Ida nevű leánya maradt. Honthy saját kezével oltotta ki életét s annak okát naplójában megírta. A napló a püspök birtokában van — tehát tudja, hogy a Honthy életében született Ida leány a Sas báróval való bűnös viszony gyümölese. Sas báró előtt nyilvánvaló, hogy a leány javára a püspök nem rendelkezik, — így hát csak valami olyanfajta üdvös véletlenhez kapkod, a mi esetleg egyáltalán meggátolná a végrendeletét. A tény azonban az, hogy van végrendelet, a melynek alapján az árvaé a vagyon; csakhogy annak létezése egy becsületes székyé jószágigazgató titoktartása mellett csakis a darab végén jut nyilvánosságra. Kivüle addig senki se tudja, vár-e püspöki vagyon Honthy Idára; még az ó derék ügyvéd-fia se, a ki szerelmes a lányba s a ki annak nyomán meg is kéri őt a szülőktől s a kik a végrendelet felől való sejtelmek szélrózsájának irányja szerint majd magukhoz vonzzák, majd meg ellöki őt.

Az első felvonásban, a püspökkel való találkozásuk minden reményüket szétzúzó hatása alatt jó nekik az ügyvéd is. A másodikban a báró «Megállj»-t vezényel. A pár ép a templom felé indulóban van; de még a ház küszöbét se lépi át, mikor egyszerre csak megkondul a püspök halálhangja. A báróban megvillan egy örömteljes föltevés és elhalasztja az esküvőt. Aztán föltételek szab; de az ügyvéd csakhamar át lát a szítán s egy «Corpus delicti»-vel följe kerekedik.

Mikor ő megkérte Idát a szülőktől, kötelességszerűleg bejelentette lépését urának, a püspöknek is, a ki visszariasztól neki ajándékozta Honthy Atilla naplóját. Az ügyvéd talpig férfi; szereti Idát és nem riad vissza. A szülő bűne a gyermek szerencsétlensége; de nem czim a sarjokban való bűnhődésre is. Most, a püspök elhunytával, ezt a tőle kapott naplót szégyi fegyverül a báró mellének azzal, hogy annak ára: az Ida keze. A báró megszeppen a botránytól és beadja a derekát; csakhogy akkoriban meg már a lányával nehéz neki boldogulni, mert az az anyjának megsértése miatt kiadta volt már az utat az ügyvédnek s első szerelme felé fordította tekintetét. Ekkor aljasodik Sas báró — a botrány hinarjából menekülő — arra a lelketlen fölfödésre, a melyet már jeleztem; s a mi aztán az ügyvéd karjai közé hajítja a magát védtelennek érzett leányt.

Mielőtt az előadásról szólnék, meg kell még magyaráznom a darab címét. A «Honthy háza» olyan ház, a mely még nincs megépítve. Éle-tében csakis álma volt a jó lelkű püspöknek, a mit aztán a halála vitt dűlőre. Azzal a házzal az ó szerencsétlen véget ért fivérének akart kegyeletes emléket emelni. Fivéré a felesége leányának születése kergette halálba. A püspök a *lelenczek és árvaék* számára emelendő «Honthy háza»-ra hagyta vagyonát; s annak az építési költségeiért folyt az a sivár hajszta előtűnk.

A hajszta föntezőjét, a bárót, a visszatessző jellel rideg érvényre juttatásával, Bercsényi adta; nejét meg Helvey Laura, a ki sok elnézést keltő vonással jelzi, hogy botlása csatolta hozzá s hogy egyebekben nem egyetértő bűntársa neki. Benne inkább a büntudatos aggodó anyja érvényesül; a férjében nincs semmi az apából. Leányukat: Honthy Idát — a ki bár nem a Honthy leánya, de a «Pater est quem nuptiae demonstrant» elvénél fogva, a *napló* daczára is Honthy leány — Csillag Teréz ját-szotta, a ki művészi tehetsége egész erejével csillogott a szinpadon. Hogy csak egyet említsék, annál a kínos jelenetnél, a mely élete bálványát dönti le és bűnös származása tudatára ébreszti őt, oly igaz zokogásba tört ki, hogy könnyekre ragadt és ha mindemellét se

volt egészen átalános a könnyezés, csak annak tulajdonítható, hogy megosztott érzés rabja a hallgató. Egyszerre kap meg bennünket a főlháborodás az apja aljassága miatt egyfelől, s a számalom részvéte ő érette másfelől.

A darab hőse, az ügyvéd, — a ki erkölcsi borzongással nyúl a napló közzétételével való fenyegetés fegyveréhez, a melyről jellemnél fogva nyilvánvaló, hogy meg nem teszi semmi esetben, s a melyről ki is jelenti, hogy csakis mint az aljassággal szemben egyedül ható eszközt veszi igénybe, a végből, hogy fertős környezetéből kiragadhassa a leányt — Gyenes kezében volt. Neki nem kell pénz, nem kell püspöki örökség; neki egy czélja van: magához csatolni a leányt, a kinek erkölcsi jövőjét félti környezetétől, s a kit szeret. Ó a darab egyetlen igaz szerelmese; de mert körülötte tulajdonkép senki se szerelmes: ő is inkább a fejével gondolkozót juttatja érvényre magából. Apját, a püspököt jószágigazgatóját — a ki az önmagával tehetetlen püspök mellett való bizalmaskodásával nagyon életből vett alak — Ujházi adta. A talpig derék székyé nagyon jól tudja, hogy bevált becsületessége nélkülözhetetlen az öreg úrra, s ezen a nyomon aztán ugyancsak sokimondólag is beszél a kegyelmes úrral «ő kigyeme». A bizalomra rászolgált egyéniséggel, önzetlenségével. Nem tetszik neki, hogy a fia elveszi «azt a leányt», mert az ó egyszerű, becsületes észjárása szerint az alma nem messze esik a fájától; és visszariad attól is, hogy fia — bár csak fenyegetésül — fölhasználta a *naplót*. Neki egészen mindegy, akár veszi el a leányt, akár nem: ő önzetlenül se-gédkezik a püspöknek azon végrendelet megkésztetésében, a melyből megépül majd a «Honthy háza».

Ezzel az ó «háza»-val új oldalról mutatja be magát Herczeg Ferenc. Szinte gondosan kerül azokat a könnyű ötleteket, a melyek gazdagon kelnek az ó tolla hegyéről. Ennek a darabnak nagy érdeme, hogy kiki és gondolkodásra készít; s hogy minden nyoma megvan rajta az ambícióval teljes komoly irányzatnak. De tán épp az a nemes törekvés, hogy megmutassa a ko-

Mural Stefania: Női képmás.

moly társadalmi kérdések megoldására való természetét is: okozza, hogy első dicseretes kísérletének, midőn bünt ostoroz — nincs meg a kellő ellentétbe helyezése az árnyak a fény-nyel; s hogy darabja légkörének inkább sötét az átalános jellege. Kedélye és szive tárházából ezúttal takarékosan juttatott. Annál biztosabb a reményünk, hogy több jut a készlethől az újabb viszontlátáskor.

Scúry Deacs.

A MŰCSARNOKBÓL.

Az Andrassy-úti műcsarnok bezárult végképen a képzőművészetek számára. Az új műcsarnok már csaknem teljesen kész. A városligetben, oda költözködik tavasz-szal a műtárlat, hogy a hazai festészet és szobrászat fejlődéséhez sokkal alkalmasabb épületben mutassa be időszakonként alkotásait.

A régi műcsarnok utolsó kiállításához térünk vissza még egy pillanatra, hogy bemutassunk egy pár művet, melyek megjelenését összerolódott közlendőink hátráltatták eddig.

Népszerű és igen termékeny a tárlat művészei közt Vastagh György. A jubilans főispánok, bírák ezüst- és aranykodalmas házaspárok, menyaszonyok, ifjú hölgyek és lányok nagy képtára volna, ha össze lehetne gyűjteni, a mit Vastagh festett. Választékoságára, finomságára szívesen rábázzák arceképek örökítését a hölgyek. A mostani tárlaton is kellemes hatású s a művészek előnyeit egyesítő festménye Politzer fővárosi bankár ne-jének arceképe, melyet mai számunk közöl.

Révész Imrétől «A hit» egy szegény anyja megható fájdalma, ki megtörtén rokadó gyermeke koporsójára, de a kétségbe-esettek és elhagyottak vigasza tölti el lelkét: a hit. Tekintetét fölemeli, s mint a vízió tűnik föl szemei előtt a hit jelvénye, a fénylő kereszt s bevilágítja a keskeny szobát és a sötét fájdalmat. A művész évek előtt a Munkácsy-díjat nyerte meg, s Párisban folytatta tanulmányait.

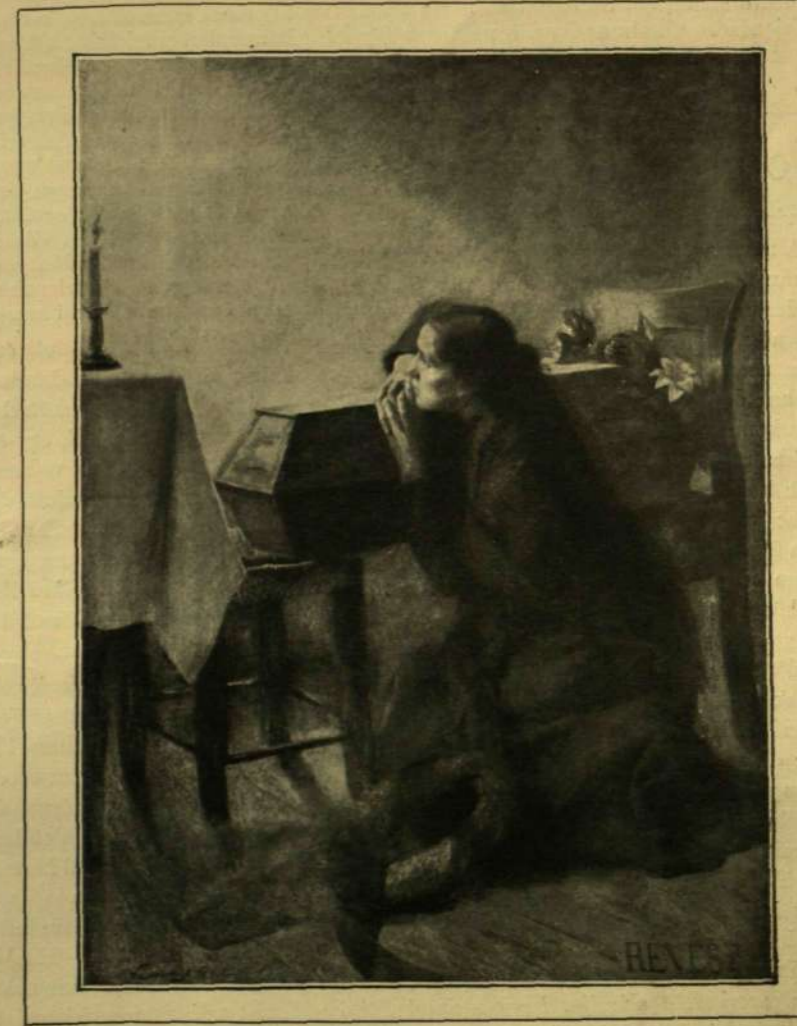
Végül egy fiatal magyar művész Mural Stefania szoborművét is bemutatjuk, egy fiatal lány mellszobrát, mely egy bivatással kezdett pályá első biztató eredményei közül való.

OROSZ SÍROK MAGYARORSZÁGON.

A «Moszkovszkija Vjedomosti» című moszkvai újság gyűjtést indított az eperjesi orosz katonasírokat jelölendő emlékre, teszi pedig ezt

Vastagh György: Női arckép.

Révész Imre: A hit.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TELI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

egy állítólag Budapestről Kard—cs esperes aláírással kapott levél alapján, melyben többek közt az mondatik, «hogy az 1849-ben Magyarországon, nevezetesen Eperjesen kolerában elhalt orosz katonák sirja teljesen el van hanyagolva és ha gondozás alá nem veszik, néhány év múlva szántani fognak a sírokon».

Tudtunkkal az 1849. év június havában Paskievics tábornagy vezénylete alatt Magyarországra nyomult orosz hadak soraiban a hagyomány, vérhas s több eféle betegség csak Miskolcz táján mutatkozott, mikor is naponta 2—300 ember pusztult el, kiket menetelés közben útszéli árkokban, legjobb esetben pedig egyes faluk temetőiben hantoltak el. Ezen tényről bár Ostenkorf orosz vezérkari ezredes az 1849-ki hadjáratról irt emlékirataiban, valamint Tsetykin, az orosz sereg főorvososa is fölelíti.

Paskievics herceg tábornagy Miklós csárhoz intézett jelentéseiben az orosz gyalogság soraiban kiütött betegségek első sorban a honvágynak tulajdonítja, mely a legénységnek annyira erőt vett, mióta Galícia határát átlépték. Azon általános elterjedt hírt, mintha katonák a hiányos és rossz élelmezés miatt betegedtek volna meg, Paskievics határozottan tagadja. «A nép — mondja a varsói herceg — katonáinkat nem tekint ellenségnek s nem volt rá eset, hogy az élelmezés dolgában erőszakhoz kellett volna nyúlunk».

Az eperjesi, kassai, miskolczy kórkázakban maradt orosz katonák senki sem bántotta, pedig némely helyen alig volt fegyveres erő, mely őket szükség esetén megvédhette volna.»

A Vác alatt (1849 július 15-én) Görgei visszavonuló hadtesteivel vívott kemény csatában véletlenül nagyon sok orosz törzs főtiszt esett el, kiket legott a harcstéren temettek el. Ezek közül több orosz főúri család ivadéka is volt, kiknek nevét Ostenkorf emlékirataiban egyenként felsorolja. Két évvel utóbb az elesett főtisztek rokoni arra kérték Miklós czárt, engedje meg, hogy övéik hulláit Magyarországból haza szállíthassák, és tétessen ez érdekből lépéseket az osztály kormányánál. Amde Miklós czár azzal utasította vissza a kérelmet, hogy a harcban elesett katonának legszébb sirja a csatatér. S így sok orosz főúri család ivadéka magyar földben aluszta örök álmát.

Ha a mostani hírlapi föl szólalás csakugyan visszhangot kelt az orosz társadalomban: föltehető, hogy az úgy intézői, különösen pedig az orosz kormányfőek meg fogják találni az emlékek fölállításának azt a módját is, mely a kegyelet kifejezésére alkalmas lesz, a nélkül, hogy 47 év alatt valamennyire behagdt sebeket bolygatna.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Vadvirágok. Irtá Latinovits Stanczi. Gödöllő, 1895. A név után azt képzelné az ember, hogy költő munkáival van dolgunk; de a kötet tartalmából kiderül, hogy férfi írta ezt a 62 költeményt, melyet a gyűjtemény magában foglal. Latinovits neve, a mennyire tudjuk, ismeretlen név az irodalomban; de ha lesz elég kitartása s nem retten vissza a komoly tanulmányoktól és szigorú önbírálatától, ismert — és pedig előnyösen ismert — név is válhatik belőle. A természeti adomány nem hiányzik nála; van költői kedélye, mely tud hevülni s élénken fogadja magába a külső benyomásokat; de tehetsége még kiforratlan. Van a kötetben sok útszéli közhely, középszerű formába öltöztetve, úgy, hogy a gyöngye tartalomért még a forma szépsége sem nyújt némi kárpótlást az olvasónak. Ilyen rímek is vannak: edesebb — lehetsz. A nyelvre sem fordít elég gondot. Még ily fülbántó germanizmustól sem borzad: «A szőlő is a héten lesz kibontva». Mint kezdődik, az utánzás nyomaival is találkozunk. Úgy látzik, Tóth Kálmán hatott rá erősen, pl. egyik versének refrainje: «Minek is tud a szív érezni, szeretni», mintha Tóth Kálmán egyik híres költeményéből («Minek is van szív s a szívben szerelem») volna átírva; de a hasonlatosság nemcsak egyes sorokra terjed. Latinovits számos költeményének hangja, tartalma, szerkezete elárulja, hogy a fiatal költő Tóth Kálmán követője. Bár előszeretettel használja a pathetikusság hangot, úgy látszik, a genre-festéshez is van tehetsége. Ilyen a «Levél hazulról», mely

sok melegséggel, de sok aprólékoskossággal és szószaporítással van megírva. Ilyen «A Fecske és Villám». Ilyen a «Bárány». Ez utóbbit alább be is mutatjuk. A kötet a szerző sajátja. Ára fűve 1 frt 20 kr. Vásznonkötésben 2 frt.

A «Bárány».

Kinn a selymes puha réten
Legelész az öreg «Bárány».
Csak hóbiskol, legyeskedik
Eleresztve hosszú pályáit.
Kit eladtak, ki elpusztult
— Megesapant a régi csorda.
Egymagában csak kérézdik,
Mintha mi sem történt volna.

Borja is volt tudja hányszor,
Nyalagatta, úgy becézte:
Mikor kantár kellett rája,
A mészáros eljött érte.
Csak megbögte egy-két hétig
Elfelelte rá egy óra.
Egymagában csak kérézdik,
Mintha mi sem történt volna.

Este, hogyha hazatéved,
Bevetődik a konyhába, —
Tudja, hogy a gazdasszonya
Sós kenyérré oda várja:
Lesodorra és nyugodtan
Ballag be az istállóba,
És csak majszol, csak kérézdik,
Mintha mi sem történt volna.

Becsülettel megadózik
Alkonytakor meg hajnalba:
A tejét föl sohse szívja, —
A fejéket tele adja.
Aztán szépen ki-kisétél
Egymagában a tarlóra; —
Csak kérézdik unalmában,
Mintha mi sem történt volna.

Azt se tudja mennyit ér meg
Tarka-barka pirok szőre...
Hej! de sok-sok száz forintot
Rázhathat ki már belőle; —
Fel-felírja végrehajtó
Hol adó, — hol porciába; —
S ő nyugodtan csak kérézdik,
Mintha mi sem történt volna.

Baranya mulója és jelene. Ily czimen indult meg fűzetes kiadásban Pécselt Baranya megyé leírása dr. Várady Ferenc szerkesztésében és kiadásában.

Az egész munka három kötetre van tervezve. Első kötete Baranya földleírását, természetrajzát, népeinek ismertetését, közmívelődési, népesség és közgazdasági leírását; a második történetét; a harmadik Pécs város történetét s a baranyai helységek és helynevek részletes történetét fogja tárgyalni. Az érdekes mű 80 1/2 ív fog terjedni. Az első fűzet a vármegye érdekesebb tájairól több képet tartalmaz. A munka előszavát Kardos Kálmán főispán írta. A vármegye fekvését és kiterjedését, hegy- és vízrajzával együtt, valamint éghajlati és növényzeti viszonyait Várady Ferenc ismerteti, a geologiai részt pedig Mattyasovszky Jakab, tekintettel Baranya kőszántlepeire. Az első fűzet derék munka megindulásával kecsgett.

László főherceg élete és halála, írta dr. Baján Miksa. Kiadja a Szent-István-társulat, csinos kiállítású kötetben, vászonkötésben, az elhunyt fiatal főherceg arcképével, egy-egy képpel az alsóparkból és a végzetes vadászat színhelyéről, s egy allegorikus képpel a halottas ágyon fekvő főhercegről, kit angyalok vesznek köré. Ez utóbbi R. Hirsch Nelli rajza. Az egész országot oly mélyen megrendítő katasztrófa leírásához Baján Miksa — ki azóta szintén meghalt — József főhercegtől és családjától is kapott adatokat.

«A Mozgás mint legtekélyesebb gyógymód és a gyógyszeres helyzetésítője. Irtá Héczey István. Budapest, 1896.» E czimrel kaptunk egy 110 lapra terjedő könyvet, mely az orvosi szakszerűség mellőzése, de sok józansággal és komolysággal fejtegeti a czélos mozgás, illetőleg testmozgás gyógyító erejét, s egyszerűságra késztet az ösztönös mozgással, az elmondott esetek kétségek nélkül érdekesek, sőt meglepők. A szerző annyira bízik könyvében fölállított s részletesen fejtegetett elméletének helyességében, hogy nyilvánosan 1000 koronát ajánl föl annak, a ki ez elméletet megdönti. Héczey gyógyítás-módja némileg a Kneipp-féle eljárás mellé sorolható,

mely sok ellenzóval találkozott, de ma igen sok hívővel dícselkedhetik. Héczey még csak most lép föl, így támadások még nem érheték. Most maga hívja ki a lehető ellenfeleket.

Egy asszony küzdelmei, regény írta Kupcsayné Molnár Julia, a kinek nevével először találkozunk könyvön. Az elég jól elbeszél történet hőse Judit, ki hajlama ellenére megy feleségül egy orvoshoz, nem is éri magát boldognak, és szívesen fogadja egy katonatiszt udvarlását. Elválk férjétől, a hadnagy felesége lesz, de boldogságot most sem talál, mert új férje beleszeret az ő nővérébe Juditba. El is válik feleségétől, elveszi sógornőjét, s Judit csak most tudja meg, hogy első férje derék embert, a kit méltó szeretni. Így egyesülnek ismét. A kezdő író a regény több fordulatában föl lehet ismerni. Kisérlet azonban nem tehetség nélkül való. Kiadta a Singer és Wolfner könyvkereskedés; ára 1 forint 20 krajczár.

Igaz történetek, rajzok, képek. Irtá Geőcze Sarolta. Az újabb időkben a lapok térczékében keltett figyelmet rövidebb rajzokkal, eleven, meleg hangjával. Ezekből tizenkilenczet gyűjtött össze a kötetbe, mely a Singer és Wolfner-cég kiadásában hagyta el a sajtót. Elbeszélések, rajzokon kívül elmélkedések is vannak köztük. Ára 1 frt 50 kr.

Az Athenaeum olvasótárában megjelent *Daudet* Alfonz szép regénye «A kápolna». Francziából fordította Fái J. Béla. Három kötet, s csinos vászonkötésben 1 frt 50 kr az ára.

Salamon király kincse, regény két kötetben, írta *Ridder Haggard*, angolból fordította Fái J. Béla. A kiváló angol író, a ki szereti a különösségeket, de érdekes tud lenni s humora is van, ebben a regényében is messze világban kalandozik, Afrikában. A regény a Singer és Wolfner-féle «Egyetemes regénytár» két legutolsó kötetét foglalja el s ára 1 forint.

A holló, Kabos Edének a nemzeti színházban nem rég előadott egyfelvonásos színműve, szép kiállításban és R. Hirsch Nelli néhány ügyes rajzával megjelent a Lampel-féle könyvkereskedés kiadásában. Ára 1 frt.

A műegyetem története. A kir. József műegyetem közelgő jubileumára megírta az intézet történetét. A kötet terjedelmes munka lesz sok illusztrációval díszítve. *Jámbor Gyula* műegyetemi titkár írja.

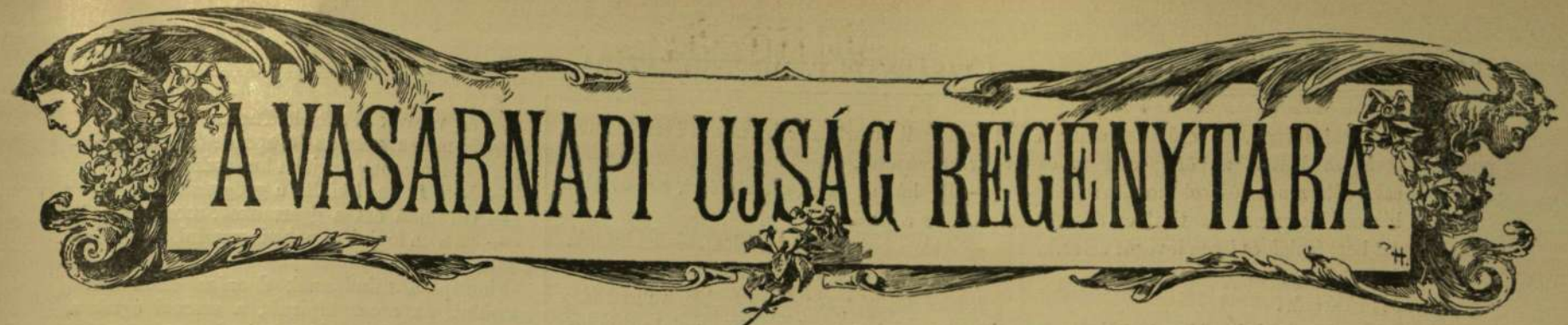
A szabadságharc történetéből, melyet Graza György szerkeszt s a Lampel-féle könyvkereskedés ad ki fűzetekben, az 52-ik fűzet hagyta el a sajtót, mely a debreczeni országgyűlést írja le, s több egy-korú képet is közöl. Egy fűzet ára 30 kr.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia febr. 17-iki ülését *Than Károly* elnöklete alatt tartotta.

Az első felolvasó *Horváth Géza* volt, a ki a *jegenyefenyőnek* egy eddig ismeretlen rovarállományáról beszélt. Ez a rovar 1893 óta lépett föl nálunk tömegesen, három különböző vidéken. A tenger-melléki Novi főúton a Karztaban, a délvídeken *Oravica* és *Stajerlak* fenyvesekben és Fogaras-megyében *Zernesten*, valamint a brassómezei Keresztényfaluban. A rovar maga kicsike moly-pille, a melynek parányi hernyói a jegenyefenyő tüleveleinek belsejét rájárák ki és benne élnek. A tülevelek ennek következtében megvörösödnének, elszáradnának és lehullanak. Utána dr. *Fodor József* rendes tag mutatta be dr. *Czigler Gusztávnak* «A Duna-víz kémiai és bakteriológiai sajátosságai Budapest fölött, mellett és alatt» című értekezését, melyben a szerző aggodalmának ad kifejezést a miatt, hogy a nagyvárosok általában, s Budapest is, a leveztető csatornák összes tartalmát mind a mellettük folyó nagyobb vízbe vezetik. Elemzés alá vette a Duna vizét, hogy megtudja, minő fajta és mennyi szenny van benne. A Dunát a főváros csatornáiból bele jutott anyagok jelentékenyen megszenyyezik, ámbár sem kémiai, sem bakteriológiai tekintetben nem oly nagy mértékben, mint az eddig vizsgált és nagyobb városok mellett elhaladó folyók. A szennyvezető — természetesen — legerősebb a csatornák beömlése tájékán, a folyam balpartja mentén. A szenny csak igen kevéssé jut el a Duna közepéig. De viszont a Duna a beléje jutott szennyes anyagoktól gyorsan meg is tisztul, úgy hogy a csatornáktól 12 kilométernyire lefelé — Téténynél — már teljesen visszanyeri azt a tisztságot, a melyet Budapest fölött bírt. Ehhez három és fél óra szükséges.

A Petőfi-társaság febr. 16-iki ülésén *Margitay Dezso* felolvasta «Dal az örökkévalóságról» című elbeszélését, utána *Bartók Lajos* «Atyám emléke» című költeményét, *Jakab Ödön* «Egy fonyeremény» című vig elbeszélését. A közönség tetszéssel fogadta ezeket. A felolvasások után zárt ülés következett, melyen a régi tizek két élő tagját, *Degré Alajost* és *Pálffy Albertet* a társaság tiszteletbeli tagjaivá

ZÚDORÉK.

Regény egy kötetben.

Irtá GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

VII.

Másnapra az idő szelesre, esőre változott és a társaság nem gyűlt össze, mert Zúdor meg akarta tartani a látszatot, és kimondta, hogy csak a szalonkázásra alkalmas időben vadásznak.

De jött a fiatal vendégek helyett egy egész kocsis koros vendég. Csak egy volt az egészben fiatal, a több már soha sem lesz hatvan éves.

A Kiss család régi jó ismerős volt a Zúdorokkal; a megyének egy elrejtett zugában éldegéltek csöndes egyformaságban, míg egyszer csak hosszas tanácskozás után rászánták magukat erre a látogatásra. Igen, fel fogják keresni a régi ismerősöket; s ezen nagy elhatározást két heti úti készület fejezte be.

Kiss László nagyon közel ért a hetvenhez, mely törekvésében nyomában követte az öcs: Kiss Lajos. Már a hurokat, Kiss Amáliát, fiatalnak tartották, mert hát emlékeztetőben ott ringott még az a bölcső, melyben Amália szendergett s melyet néha nekik is kellett ringatniok. Különben az öreg hajdon hatvanegyes éves volt. De volt egy fiatal hajdon is, Klárka, a korosabb Kissnek korán árván maradt unokája. Most már a három idős testvér egészen a kis leánynak él és ezért határozta magát erre az útra is. Klárka immár tizenöt éves, jó lesz emberek közé vinni: nem kell a lányt véka alá rejtetni.

Pirinek nem tetszett a borús idő, hogy magát valamiben lecsillapítsa. Izgatottságát nem enyhítette az a körülmény, — a min mások jól mulattak volna, — hogy egy régi kocsiiban milyen vendégek érkeztek. Idegesen harapja piros ajkát: szép társaság! Aztán rájuk sem néz.

Nagymama bemegy a hálótermébe és a kerti bejárattól felől magához hivatja unokáját, keményen néz a szemébe:

— Piri! te elfelejtetted, hogy házi leány vagy. — Ott van Ilon! — veti oda daczosan.

A nagymama megdöbben; de aztán olyan hangon, olyan tekintettel szól a kicsihez, a miből kitetszik, hogy most nem tréfálnak. Meghunyászkodva tart a társalgó felé, de a mint meglátja a vendégeket, újból boszús lesz: hát ezeket kell neki mulatni! Bár legalább lenne valaki, a kivel összenézhesen, mikor a ráncos arcu öregek beszélnek; ha nem más, bár egy

nevelőintézetbeli leány, a ki jól megértene, hogy az öregek redői épen olyan mulatságosan nevetésesek, mint a vendég leány redőtlen ruhauja. Aztán elnevezi Klárkát szárnyszerű libusnak, mivelhogy a vállán nem dudorodott néhány méter kelme-hólyag. És gúnyosan nézi azt a csodálatot is, melylyel a libus láthatóan el van telve Ilon iránt. Gúnyosan nézi előbb, de aztán csak megdöbben: hiszen e mellett az igénytelen teremtés mellett még feltűnőbb a néjje tökéletes szépsége.

Kocsiszórgás hallszik, mire a kis leány felélen-

— Soha sem voltam, — felelt szeliden a leányka.

kül: tehát mégis csak jó valaki! Igaz, hogy a betoppanó két valaki Piri előtt senki, mert hát csak a két Zsomy fia; de azért mégis örvend nekik, mert ha nem szellemek is, gúnyolódni tudnak. A bemutatások után alig hogy letelepednek, Piri nyájasan kezd tudakozni Klárkától, hogy mikor volt utolszor Budapesten.

— Soha sem voltam, — felelt szeliden a leányka.

— Nem? Azt hittem ott rendelted a toalettedet. Nem néz a Zsomy fiakra, de érzi, hogy azok összenéztek és befelé nevetnek. Ilon elpirült, közelebb húzódtott Klárkához, megfogta a kezét és beszélni kezdett hozzá szeretetteljes gyöngédséggel.

Jó szerencséje a «kiesi»-nek, hogy nagymamája el van foglalva az öregekkel: a hófehér szakállú László öcsém érdekes dolgokat beszél a pozsonyi országgyűlések idejéből; a nagybajuszú Lajos öcsém, a kit a nagymama felszabadított, hogy a

«feleségét», azaz a barnára szitt tajtpipáját vegye elő és taplóval gyűjtson rá, hadd érezze azt a kedves régi illatot, — anekdotákat mond, melyeket gyakran fűszerkeverék libusnak, mivelhogy a vállán nem dudorodott néhány méter kelme-hólyag. És gúnyosan nézi azt a csodálatot is, melylyel a libus láthatóan el van telve Ilon iránt. Gúnyosan nézi előbb, de aztán csak megdöbben: hiszen e mellett az igénytelen teremtés mellett még feltűnőbb a néjje tökéletes szépsége.

Kocsiszórgás hallszik, mire a kis leány felélen- egy ne árulgatná az országot. Mikor aztán a férfiak bele melegednek a politizálásba, az öreg leány ártatlan furfanggal kérdi az édes jó Ilona nénitől, hogy van-e a vidéken számbavehető párti? Mert a szép két unoka már férjhez adó.

Befelé mosolyog az öreg asszonyság: — Van, van kedves Amáliám, még a mások unokáinak is jut belőlük!

A Zsomy fiukat ismét visszafoglalja Piri:

— Hagyják már abba a haza mentését, úgy sem értenek maguk ahhoz!... Különben ez a körülmény ismétlődni fog, akármibe kezdünk is! Az ilyenekre a két fiú sem szokott finom bókkal válaszolni... s hogy is mondaná csak Lajos bácsi? «Milyen a mondó, olyan a törülköző.»

Aztán a kötekedésnek az élet mind-egyre Klárkára irányította az angyal-arcú szép kis Piri. Különösen nagy súlyt fektetett arra, azzal akarta megszégyeníteni, hogy a falusi leányka még nem járt a fővárosban. Valamiben fogodott a két «szép» fiúval, s kecsesen legyintett feléjük.

— Na, várjanak csak, kis csacsik, mindjárt meg tudom én: — Klárka, úgy-e, hogy az Andrásy-úton a kizanthéum villa nem az S. bankáré, hanem a T. grófnéé?

Ilon tréfásan szolt közbe:

— Azt hiszed, Piri, hogy Klárka egy fél óra alatt megjárta a te kedves fővárosodat? Hiszen épen az előbb vallotta be azt a szörnyű bűnét, hogy még nem járt ott.

A Klárka meleg vonalmában meleg hálaléretet is vegyült és még nagyobb csodálattal tekintett Ilonra. Épen úgy érezte a jóságát, mint a Piri gyönösságát. A csipkedések ellen nem tudott védekezni, de a jóságot meg tudta hálalni.

Pár nap múlva úgy tetszett a nagymamának, hogy fia a régi jóbarátok körében megfélekedzik a betegségéről s ezért «mindent elkövet, hogy még legalább egy hétig itt tartsa őket. E közben megjönnek a fiatal vadászok is, s hogy a házi úr otthon ne maradjon, az öreg urak egyszerre heves vadászok lesznek és menyre-földre erősítik, mintha semmi sem érdekelné őket annyira, mint a szalonkázás. Hej! pedig régén volt az, mikor meg is látták, meg is hallották a szürkülletben «húzó» szürke madarat!

Egy délután ájtótt Zsomybné is a leányával: ugyan nagyon sietett, de azért bevárta a vadász-társaságot és a jó vacsorát.

A friss tavaszi levegő, az erős testmozgás pompás étvágyat keltett az öregeknél is és László bácsi a jólérzés derűjével mondta:

— De hiszen, Kelemen, ha ti ilyen étkeket esztek, ilyen bort isztok és ilyen levegőt szívtok, soha sem haltok meg!

— Nem is akarunk!

Nagymama lopva tekint a fiára és érti, a mit az érez ebben a pillanatban.

Piri összenéz a nálánál fiatalabb kis tacsó leánnyal, Zsombi Idussal és nevetnek mind a ketten, aztán beszélnek mind a ketten egyszerre, még pedig azzal a czélatossággal, hogy ők tudnak szellemesen társalogni, nem mint a hallgatag Klárka és Lajos bácsi most már a közmondások közé egy-egy versecskét is vegyít ilyen formán:

«A folyó azért hogy hallgatag,
Mélyebb szokott lenni, mint a csörgő patak.»

Aztán feltartja poharát, és a fénylő bor csillog a gyertyák világában, s régi módi pohárköszöntőben iszik a hölgyekért. És mivel az ivás még mindig nem múlta divatját, a két Zsombi fiú azt indítványozza, hogy külön-külön kell felköszönteni őket. Ennek okán az egyik ivott Pionért, a másik Piriért, a szerint, a mint otthon megállapították, hogy melyik melyik lesz.

A legöregebb úr, a tisztas László bácsi, mindenképp feleltette Tarczy Bélát és sok nagy dolgot várt tőle, mert ha nem is volt eddig szerencséje ismerni, de a mit hallott az ifjú báróról, az mind olyan, a mi fényes reményekre jogosít. És nagyon is csodálja, hogy a báró miért nem reflektál a megyéje által felajánlott képviselői állásra? Hiszen a mint őt értesítették, egyhangú lenne a választása.

Tarczy mosolyog és egészen egyszerűen feleli:

— Már, kedves urambátyám, ha elhagytam eddigi működésemet a gazdálkodásért, csak az után fogok nézni, mert inkább leszek jó gazda, mint rossz képviselő.

— Szép, szép! Hallottam is, hogy mily férfiasan küzdött a báró, míg rendbe hozta a birtokai ügyét...

A fiatal pap éles tekintettel, de lágy hangon veti oda:

— De vannak olyan apák is, a kik sokkal alaposabban végeznek; azoknak a fiait már nem kell, hogy küzdjenek a birtokgyekekkel.

A házi úr és az édes anyja egymásra néznek, nem tetszik nekik ez a beszéd és más irányt akarnak adni a társalgásnak, de László bácsi fordít egyet a dolgon: ha nem engedik, hogy szíve szerint megdicsérje ezt a derék fiatal embert, majd megdicséri pohárköszöntőben; abba aztán nem szólhat bele senki.

— Uram, uram, Daczó Pali öcsém uram, szállók az úrra! Szállók annak okán, mert tudom, hogy nem lesz idegen a szívénél, a mit mondandó vagyok és épen olyan diésérni való dolognak találja, mint magam azt, hogy egy fiatal főúr dologgal, megfeszített munkássággal szerezte vissza őseinek birtokát. A mai korban más a divat; de Tarczy Béla talpig férfi, a ki nem fog divatot űzni. Sok, sok ilyen derék férfit kívánok a hazának, ez a meglevőt pedig tartsa meg az Isten boldog életben számtalan esztendőig!

A poharak összecsengnek: a Pirié lehangosabban. Lajos bácsi megjegyzi a bátyja pohárköszöntőjére, hogy helyesen cselekszik a fiatal báró, mert: ember munkára, madár röpülésre teremtett és ha már nem akarja a munkáját a képviselőséggel tetőzni vagy csonkítani és mindenképpen falusi gazda akar lenni, úgy okvetlenül házasodjék meg. A gazdálkodás nem ér egy pipa dohányt feleség nélkül.

Tarczy elpirul és mosolyogva állítja, hogy bizony ha egy év alatt meg nem nősül, azután

el is késett, mert már harmincz éven túl nem akar házasodni...

— De hát az Isten szerelméért, egy év alatt csak ráér a báró!

— Akkor hát meg is kísérem. — És hangjából kicsengett az igazi szándék.

A házi úr bágyadt tekintetében valami fény villant meg: így, így beszélj és cselekedj is így, akkor aztán szívesen megválok ettől az élettől! S míg megszéztelt lelke a menekülés útját befutotta, tekintete önkénytelenül tapadt a leánnyára. Ilona mélyen elpirulva, fejét meghajította és érezte, tisztán érezte, hogy apja mire gondol; mintha rajtok, kettőjükön kívül senki sem lenne itt, úgy elmosódott a leány előtt minden, csak az apját látta, annak a lelkéből olvasott.

A pap Pionhoz hajolt:

— Ezek a jámbor öregek minden áron meg akarják házasítani a bárót; kedvet érezek hozzájuk fordulni, hadd biztassanak engem is, mert nem csak a gazdának, de a papnak is életsükéség a feleség.

A leány érzi, hogy erre valamit kellene mondani, de ugyan mit, mikor őt most egészen más foglalja el: az, a mit olvas az apja tekintetéből, egészen abban él e pillanatban. Kipirult arcával, megzavarodva néz a papra, aztán ismét lesüti a fejét. Tarczy rájok néz és valami kellemetlent érez, de ezt a hangulatot elűzi a fiatalabb leány kötekedő bájós csevegése. (Folyt. köv.)

SENKI FIA.

REGÉNY.

Irtá

VERNE GYULA.

(Folytatás.)

Thornpipenek túlyomó ellenféllel volt dolga. Mindazonáltal mégis ellen akart szegülni és tolni kezdte a talpigát. Hiába erőlködött. Az egyik oldalon a pék, a másikon a gyógyszerész ragadta meg a kis kocsit és erősen meg rázta. A királyi udvar még soha se látott ehhez hasonló zürzavart, a hercegek lökdösték a hercegnőket, a marquis feldöntögtették a baroneteket, a miniszterelnök felbukott és maga után vonta az egész miniszterium bukását, — szóval olyan felfordulás támadt az osbornei palotában, mintha földrengés reszkettette volna meg az egész Wight-szigetet.

Thornpipet csakhamar megfékeztek, noha rugott-kapálózott és erősen védekezett. A nézők valamennyien beavatkoztak a küzdelembe. A talpigát megmozdították, a gyógyszerész a kerekék közé bujt és egy gyermeket húzott ki a ládából. Igen! egy sapadt, vézna, beteges arcú, mintegy három éves gyermeket, a ki alig bírt lélegzeni és a kinek lábszárain nagyon is meglátszottak a korbácsütések nyomai.

A westportiak közül senki sem ismerte ezt a gyermeket.

Ez volt a «Senki fiának», elbeszélésünk hősenek, első fellépése a nyilvánosság előtt. Nem lehetett tudni, hogyan került e durva ember kezei közé, a ki nem volt az atyja. Mi azonban elmondhatjuk, hogy Thornpipe a szegény teremtést ez előtt kilenc hónappal szedte fel a Donegal grófság egyik falujának utóján, és az olvasó láthatja, hogy mire használta őt a lelkiismeretlen hóhér.

Egy derék asszony a karjaira vette őt és igyekezett eszméltre hozni. Az egész közönség ott sürgött-forgott körül. Érdekes, sőt értelmes arca volt a szegény mókusnak, a kinek a marionettek ládjában a saját ketteczét kellett forgatni, hogy megkereshesse a kenyerét! A kenyerét megkeresni... három éves korában!

A gyermek végre felnyitotta a szemét, de azonnal lecsukta újra, a mint megpillantotta Thornpipet, a ki feléje rohant, hogy ismét a hatalmába keríthesse őt. A komédiás dühösen felkiáltott:

— Adjátok vissza!

— Ön az atyja? kérdé a lelkész.

— Az vagyok... felelé Thornpipe.

— Nem! ez nem az én apám! kiáltá a gyermek és az asszony karjába kapaszkodott.

— Nem az öné! kiáltá a gyógyszerész.

— Ön lopta ezt a gyermeket! mondá a pék.

— És nem fogjuk önnek visszaadni, tévé utána a lelkész.

Thornpipe mindennek daczára ellen akart szegülni. Az arca kipirult, a szemei égtek a dühtől, nem bírt többé magával és szinte előre lehetett látni, hogy a legközelebbi perczen előveszi a kését, de akkor két erőteljes fickó odarohant és lefegyverezte őt.

— Kergessétek el!... kergessétek el! kiálták a nők.

— Pusztulj innét, nyomorult! mondá a gyógyszerész.

— És többé meg ne lássunk tégedet a grófságban! kiáltá a lelkész fenyegető taglejtéssel.

Thornpipe nagyot ütött korbácsával a kutyára és a talyiga elindult felfelé a westporti fűtezára.

— A gazember! mondá a gyógyszerész. Nem adok neki három hónapot, hogy eltáncolja a külmeinhami menüetét.

Ezt a menüet eltáncolni a tájszólam szerint annyit jelent, mint az akasztófán himbalózni. A lelkész aztán megkérdezte a gyermektől, hogy mi a neve.

— Senki fia, felelé a fiu meglehetősen szilárd hangon.

— És valóban, nem is volt más neve.

III.

A rongyosok iskolája.

— Hát a tizenhármának mi a baja?...

— Lázbeteg.

— És a kilenczesnek?...

— Szamárhurutja van.

— És a tizenhetesnek?...

— Annak is szamárhurutja van.

— És a huszonhármának?...

— Annál, úgy hiszem, skarlát fog kifejlődni.

— És e feleleteket O'Bodkins úr egymás után feljegyezte egy bámulatos rendszerességgel vezetett könyvbe a 23, 17, 9, és 13 számok nyílt számlájára. Külön rovatok voltak e könyvben a betegség, az orvosi látogatás idejének, a megrendelt gyógyszerek és azok alkalmazása módjának megjelölésére, mikor majd a betegek a kórházba kerülnek.

— E gyermekek közül néhány komolyan beteg, — mondá az orvos. — Gondoskodjék, hogy meg ne hüljenek átszállítás közben.

— Igen... igen... majd elintézem! — felelé hanyagul O'Bodkins úr. — Mihelyt egyszer elmentek innét, semmi közöm többé hozzájuk. A fődolog az, hogy a könyveim rendben legyenek...

— És aztán, — mondá az orvos, a pálezája és kalapja után nyulva, — ha a betegség elragadja őket, úgy hiszem, az se lesz nagy veszteség...

— Nem, — viszonzá O'Bodkins úr. — Egyszerűen beírom őket az elhaltak rovatába és a számlájuk ki lesz egyenlítő. Már pedig, úgy hiszem, hogy senkinek sincs joga panaszkodni, mihelyt a számlája ki van egyenlítő.

— És az orvos eltávozott, miután O'Bodkins úrral kezét szorított.

O'Bodkins úr a «rongyosok iskolájának» igazgatója volt Galway városkában, a mely a hasonló nevű öbölben és grófságban fekszik, a Connaught tartomány délnyugati részén.

O'Bodkins azok közé a tipikus alakok közé tartozik, a melyeket nem lehet az emberi nem legjobb indulatú osztályához sorozni. Az alacsony, zömök ember egyike volt azon aglegényeknek, a kik soha se voltak fiatalok és soha se lesznek öregek, mert mindig egyformák voltak és maradnak; a kiknek a haja ki nem hullt, se meg nem őszül; a kik aranyba foglalt pápaszemmel jöttek a világra és a kiket ugyanazzal a pápaszemmel együtt kellene eltemetni; a kiket soha se bántott se kenyerkereseti, se családi gond és soha se bírt elérékenyíteni semmiféle szerelmi vagy baráti érzelem, semmiféle szánalom vagy rokonszenv, mert épen csak annyit szívtak, a mennyi a megélhetéshez szükséges. Vannak ilyen se jó, se gonosz lények, a kik egész életükben nem tesznek se jót, se rosszat, és a kik soha se szerencsétlenek, — még a mások szerencsétlensége miatt sem.

Ilyen volt O'Bodkins és készségesen elismerjük, hogy valóságos arra született, hogy a «rongyosok iskolájának» igazgatója legyen.

Láttuk, mily bámulatos pontosságról és a «tartozik és követel» mily alapos ismeretéről tanuskodtak O'Bodkins úr könyvei. Két segéde volt: Kriss anyó, egy vén asszony, a ki a pipáját soha ki nem vette a szájából, és egy tizenhat éves régi tanítvány, a ki a Grip névre hallgatott. Ez a jó, nyájas tekintetű, vidám arcú és — a mi az ireknél jellemző ismertető jel, — fitos orrú fiu végtelenül sokkal jobb volt ama nyomorultak háromnegyed részénél, a kik az efféle iskolai-kórházakba kerülnek.

A «rongyosok» azok az árvák vagy szülőiktől elhagyott gyermekek, a kiknek túlyomó többsége soha sem ismerte sem az apját, sem az anyját, a kiket az utczán vagy az országon szedtek fel és a kik megint oda fognak visszaterni, mihelyt elérik azt a kort, hogy dolgozhatnak. Mily salakja ez a társadalomnak! Mily erkölcsi süllyedés. Mily gyűjteménye az emberi hernyóknak, a melyeknek az a rendeltetésük, hogy szörnnyeteket váljanak belőlük! És mi is teremhet abból a magból, a melyet találomra szórnak a kövezet hézagai közé?

Mintegy harmincz gyermek volt a galwayi iskolában. Az életkoruk három és tizenkét év

Egy gyermeket húzott ki a ládából.

között váltakozott; rongyokba voltak burkolva valamennyien és folyást éheztek, mert hiszen csak az emberi könyörületesség hulladékaiból kellett táplálkozniuk.

Senki fia a rongyosok iskolájának a legfiatalabb növendékei közé tartozott. Még nem volt ötödik éves. A szegény gyermek! Bizvást a homlokán viselhette volna e siralmas jelszót: üldöz a balszerencse! Miután Thornpipe kegyetlen keze közül néhány könyörületes lélek kiragadta volna, eljutni Galwayba, a «rongyosok iskolájába», — valóban szomorú sors! És ki tudja, ha innét kikerül, nem fog-e még szomorúbb sorsra jutni?...

Kétségkívül emberbaráti érzés indította a lelkész arra, hogy elvegye a gyereket az utczai komédiástól. Többféle sikertelen tudakozódás után le kellett mondanai a reményről, hogy a szegény fiu szüleit kinyomozza. «Senki fia» csak arra emlékezett, hogy egy gonosz asszonynál élt egy leánykával együtt, a ki őt néha megcsókolta és egy másik kicsikével, a ki meghalt... Hol volt ez?... Nem tudta. Senki se tudta volna megmondani, vajjon talált gyermek volt-e vagy ellopták-e a szülőit?

Westportban hol az egyik, hol a másik háznál viselték gondját. Az asszonyok nagyon megsajnálják és szánakoztak a sorsa fölött. A «Senki fia» név rajta száradt. Egyes családok egy hétig,

maguknál tartották. Így tartott ez három hónapig. De a község nem volt gazdag és számos szerencsétlen ember eltartásáról kellett gondoskodnia. Ha lett volna gyermekmenháza, Senki fiát ott helyezték volna el. De ilyen menház nem létezett Westportban. Kénytelenek voltak tehát elküldeni őt Galwayba, a «rongyosok iskolájába» és most már kilenc hónap óta tengődött ott nyomorult pajtásai közt.

Senki fia tehát kilenc hónap óta a félig hüllye Kriss asszony, a sorsába belenyugodott szegény Grip és O'Bodkins úr gondjára volt bízva, a kiről tudjuk, hogy csupán a bevételeket és kiadásokat egyensúlyozó gép volt és egyéb semmi. Azonban egészséges testalkata lehetővé tette a szegény fiúnak, hogy az elpusztulás ennnyiféle rémének ellentálljon. Még nem szerepelt az igazgató főkönyvének törvény, skarlát és egyéb gyermekbetegségek rovatában, máskülönben a számlája már ki lett volna egyenlítő... ama közös sirgödörben, a melyet Galway a «rongyosai» számára engedélyezett.

De ha Senki fia az egészségre tekintetében sérteletlenül kiállta az efféle megpróbáltatásokat, mi mindentől nem lehetett tartani szellemi és

Az asszonyok megkönyörültek rajta.

meg őt bámolni. Hogy is ne! hiszen egy akasztott embernek a fia volt!

Az iskola berendezése méltó a növendékekhez. Ágy gyanánt szalmazsák, a melyet még csak meg se fordítanak. Az ágyak megvetése tehát nem sok időt vesz igénybe. Értelmek? Mire valók volnának az ilyenek, mikor a gyermekek csak néhány falat kenyeret és egy pár burgonyát kapnak — sőt az utóbbi néha el is marad. A mi a tanulmányi anyagot illeti, ennek a kezelése O'Bodkins úrra van bízva a galwayi «rongyosok iskolájában». Az igazgató úrnak az olvasás, írás és elemi számolás tudományát kellene oktatnia, de ő senkit se szokott tanulásra kényszeríteni, elannyira, hogy az iskolájában eltöltött két vagy három év után alig akad tíz-tizenkét gyermek, a ki képes lett volna akárcsak egy hirdetőt is elolvasni. Senki fia, jöllehet a legfiatalabbak közé tartozott, nagyon kivált a társai közül és bizonyos tanulási kedvet árukt el, a melyért sok tanulást kellett hallania. Mily szomorú és egyszerűen mily nagy társadalmi felelősséget von maga után, ha egy elme, a mely szinte szomjazza a műveltetést, kénytelen a nélkül maradni. Ki tudhatná, mennyit veszít a jövő az által,

az utczán kóboroljanak, tévelyegjenek és garizdalkodjanak. Azt tartotta, hogy a nélkül is mindig nagyon is korán látja őket, mikor az éhség vagy az álomság visszaszólította a gyermekeket az iskolába.

Senki fia komolyabb elméjével és jó ösztöneivel rendszerint csúspontja volt Carker és őt vagy hat ép oly haszontalan fiu ostoba tréfáinak, sőt durvaságainak. Soha se panaszkodott e miatt. Ah! miért nem volt erősb! Hogyan kényszerítette volna a társait, hogy tiszteljék őt, hogyan viszonzott volna ökölküést ökölkütséssel, rugást rugással és mennyi harag gyűlt össze a szívében a miatt, hogy gyöngéneke érezte magát az önvédelemre!

Egyébiránt azok közé tartozott, a kik legkritikában hagyták el az iskola-épületet, mert boldog volt, ha némi nyugalmat élvezhetett, míg a többiek a városban kóboroltak. Ez által kétségkívül a testi jólétet szenvedett kárt, mert ő is találhatott volna némi megrágható hulladékokat, vagy az alamizsnáképp kapott egy-két copperért vásárolhatott volna „régii süteményt”. De nem fért a természetéhez, kinyújtani a kezét, vagy a kocsi után futni abban a reményben, hogy elkapkaphat egy-egy apró pénzdarabot és főleg elcsenni valamely csekélységet a kirakatból és az Isten tudja, hogy a társai ezt a mesterséget minden kedvező alkalommal szívesen gyakorolták! Nem! ő inkább otthon maradt Grippel.

— Nem mégy el hazulról? — kérde tőle Grip.
— Nem, Grip.

— Carker meg fog verni, ha estig semmit se hoztál haza.
— Hát hadd verjen meg inkább.
Grip határozott vonzalommal viseltetett Senki fia iránt, a melyet ez viszonzott. Miután az értelem nem hiányzott nála és irmi meg olvadni tudott, megkísérelte a gyermeket megtanítani arra, a mit ő maga megtanult. Senki fia, mióta Galwayba került, csakugyan kezdett némi előmenetelt tanusítani, legalább az olvasás tekintetében és reményleni lehetett, hogy nem fog szegényére válni a tanítójának.

Nem szabad említetlenül hagynunk, hogy Grip egy egész csomó mulatságos történetet tudott és azokat igen vigyan tudta elbeszélni.

A Kis Emberke előtt úgy rémlett, mintha a derék fiu kacagása a komor környezetben egy-egy napsugarat vetne a komor iskola-épület falai közé.

Hősünket főleg az ingerelte leginkább, hogy a többiek épen Gripre agyarkodtak leginkább és őt választották gonosz indulataik céltáblájául. De ismételték, hogy Grip ezen inceskedéseket bőles nyugalommal tűrte.

— Grip? ... így szól hozzá némelykor Senki fia.
— Mit akarsz?
— Ez a Carker nagyon gonosz fiu!
— Bizony, nagyon gonosz.
— Miért nem vered meg istenesen? ...
— Megverjem?
— Őt is, a többieket is!

Grip a vállát vonogatta.
— Nem vagy te erős, Grip?
— Nem tudom.
— Pedig a karjaid és a lábszáraid ugyancsak hosszúk.
Igen, Grip hosszú volt és sovány, mint egy villámhárító rudja.
— Nos hát, Grip, miért nem naspángolod el ezeket a gonosz férgeket?
— Mert nem érdemes!
— Ah! ha nekem oly karjaim és lábszáram volnának, mint a tied! ...
— Hát akkor helyesebben cselekednél, ha munkára használnád! — viszonzá Grip.
— Azt hiszed?
— Bizonyos vagyok felőle.
— Nos hát! ... együtt fogunk dolgozni! ...
Akarod, hogy megröböljük?
Grip szívesen ráállt.

Néha mindketten kimentek a városba. Grip magával vitte a gyermeket, mikor valahová elküldték. Senki fiának az öltözete nagyon nyomorúságos volt, a ruhái még az ő természetnek se feleltek meg, nadrágján és mellényén egyik lyuk és hasadás a másikat érte, a sapkájának nem volt teteje, a lábain a tehénbőrből készült sarut csak egy darab kötél tartotta össze a talppal. Grip szintén rongyokba volt burkolva és bizony nem volt tisztességesebb a külseje. Szóval a hórihorgas fiu és Senki fia méltók voltak egymáshoz.

(Folytatása következik.)

HALÁLOZÁSOK.

Gr. Zichy Jenő febr. 19-ikén érkezett haza második kaukázusi útjából. A keleti pályaudvarban sokan várták, s a fogadtatás ünnepélyes volt. **Bánó József** képviselő üdvözölte először, majd **gömöri Szontagh Pál** az országos ipar-egyesület nevében, egy kis lány pedig bokrárt adott át. Gr. Zichy melegen megköszönte a szives fogadtatást. Este barátai és tisztelői a nemzeti kaszinóban lakomát rendeztek tiszteletére, és sok fellézőtől hangzott.

Zichy Jenő az utja eredményével nagyon meg van elégedve. Sok érdekes nyelvészeti és régészeti adatra akadt, a melyek megerősítik őt régi véleményében, hogy jó helyen kereste az őt hazát. Felkutatta a dagurokat, a kik a cserkeszek és osszedek közé ékelve, azokkal jó viszonyban élnek; a „madzsa” szót gyakran használják lelkesedő kitorésge közben. Ugyancsak e tájon számos régiségre akadt, melyek nagyon hasonlítanak a hun vezér-halmokban talált tárgyakhoz. Ekaterinodortól a Kubán át a psidihekh ment, mely törzsek férfiai a magyar típust tüntetik fel. Három gyermekre bukkant itt, kiknek neve Atilla. Dagesztánban a kubanok, lezgek, avarok törzseit kereste föl s bőven hozott fölük régészeti tárgyakat, ékszereket. A magyarországi hun sírokhöz hasonlókat is talált. **Baku** és **Batum** érintésével fölkereste a **Zichyanovokat**, s ezek dáriót rendeztek tiszteletére. A Fekete-tenger mellett, Suhantól 7 verstnyire egy folyó neve ma is **Magyar**. A gyűjtött régiségeket ki fogja állítani. **Zichy** nagy elismeréssel beszél az oroszokról s az orosz kormányról, mert részükről nagy előzékenységgel halálközött.

Az országos képtár megvizsgálására kiküldött bizottság minden nap folytatja munkáját. Palszky Károlyt két ízben elhozta fogságából, hogy a lakásán talált műtárgyakról fölvilágosítást adjon. A vizsgálat olyan munkát igényel, hogy **Than Mór**, a képtár ideiglenes igazgatója, arra kérte a közoktatásügyi minisztert, mentse föl az állásától; helyére fiatalabb erőt állítsanak, a ki egyttal jobban ért a számadások átvizsgálásához. A képtár címére külföldön ismét több, Palszky Károly által vásárolt kép érkezett, a melyek most a vámházban vannak. A vizsgáló bizottság a képeket csak az esetben fogja kiváltani, ha azok értékesek és így a csoportokat a kiváltás előtt a vámházban meg fogják vizsgálni.

A római híres **Muzco-Castellani**-nak sok éven át volt igazgatója, **Terracino-Arnoldo**, a ki néhány nap óta Budapestben időzik, érdekes nyilatkozatot tett a Palszky által megvásárolt **Rafaél-képre** vonatkozólag. Az idegen műértők — mondá Terracino — a kikre itt hivatkoztak, e képet többnyire nem is látták s csak fényképek és leírások után ítélték, tehát oly alapon, mely a mikritikában nem mérendő. Az olasz műértők körében, a hol e képet igen jól ismerik, nem kételkednek abban, hogy a fej magának **Rafaélnek a műve**. A kép többi része javarészt át van festve, a festék alatt azonban okvetlenül rá kell akadni **Rafaél** munkájának bizonyosságára, sőt lehetséges, hogy megtalálják a művész szignaturáját is.

A múzeumi képtár ideiglenes igazgatója **Than Mór**, a mazuemi képtár igazgatója ideiglenesen az országos képtár igazgatósági teendőivel bízva meg, a közoktatásügyi miniszter ez időre a múzeumi képtár igazgatásával **Mocséry Sándor** múzeumi állattári őröt bízta meg.

Az éjszakai sarkról. Néhány nap előtt Szibéria éjszakai részéből, **Kolimbkó**ól az rövid távra érkezett, hogy **Nansen**, a norvég utazó, visszatérően van nagy újtjáról és sikerült neki elhatolni az éjszakai sarkhoz, a hol szárazföldet talált. A táviratot Kondukov kereskedő küldte Pétervárra, a ki Nansennek szállította. A rövid távirat most nagyon foglalkoztatja a földrajzi tudósokat. Sokan kételkednek, hogy az éjszakai sark csakugyan elérhető, s hogy Nansen valójában végrehajtotta volna a lehetetlennek tartott feladatot. Nansen 1893 június havában indult el a „Fram” (előre) hajóval, tizenkettő magával és öt évre való élelemmel. A Kári tengerben találkozott vele utóljára 1893 augusztus 20-ikán. Nansen hőcipőikkel, és kutyákkal vont szánnal akart a jégvilágban feljebb hatolni. 1893-ban a jégtorlóások éjszakai nem voltak oly kedvezőek, mint máskor. Nansen tovább halotlott, de majd csak később tűnik ki, hogy meddig, s mily utat tet.

— Keresztély Sándor minta-zongoraterme Budapest, Váci-kört 21. sz. alatt, körülbelül 100 db zongorát és pianót tart raktáron, legkittinőbb szakszerű választékban.

II. magyar osztályosorszájkék. Első osztályú sorsjegyeknek a II. osztályra való megújítása a sorsjegyeken jelzett eláruítóknál, kiknél a sorsjegy vásároltatott, az I. osztályú sorsjegy visszaszolgáltatása és a megújítási díj — 1 egész sorsjegy: 20 frt. — 1 fél: 10 frt. — egy tízed: 2 frt. — és egy huszad: 1 frt., befizetésével legkésőbb március 1-éig esküszendő. Az I. huzánál ki nem sorsolt, mind három osztályra érvényes teljes sorsjegyek megújításának szükségé fenn nem forog, ezek minden további nélkül a II. és III. osztályban is részt vesznek.

Herzeg **WALDECK-PRIMONT HERMANNÉ**, szül. gróf Telesi Agnes, 83 éves korában, Budapestben, honnan holttestét német földre, a Rhodenben levő családi sírboltba szállították. 1833-ban ment férjhez Herman Waldeck pyrmonti herceghez, az akkor uralkodó György herceg testvéréhez. Ferje 1876-ban halt meg. Az özvegő, a kinek gyermekei nem voltak, fölülváltva Németországban és Erdélyben tartózkodott. Magyarországi rokoni közül testvéreinek gyermekei: Telesi Samu gróf, a hires Afrika-utazó, Solms hercegné és Vay Lajosné grófnő gyszólják.

Elhunytak még a közlebbi napok alatt: dr. **PRÉSZ ZSIGMOND**, egyetemi magántanár, a fővárosban ismert orvos, ki sokáig működött dr. Korányi klinikáján, és több orvostudományi dolgozatot írt, ötven éves korában, Budapestben. — **JÁMBOR MIHÁLY**, 48—49-iki honvéd ezredorvos, nyugalomba vonult községi orvos, megyebizottsági tag, 83 éves korában, Hajdu-Sámszonban, s vagyonát jótékony célokra hagyta; így Mező-Keresztes községnek hagyta 30,000 frtnál többet örök földbirtokát, egy ott fölállítandó nevelőintézetre. A temetési gyászszertartást K. Tóth Kálmán debreczeni ref. lelkész és Fehér Gyula segédlelkész végezte. — **KURULJEVIC LÁSZLÓ**, nyug. horvát főispán, 89 éves korában, ivancei birtokán. — Gróf **ZICHY LÁSZLÓ**, kamarás, Garden Groveben, Amerikában; 66 éves volt s néhány évvel ezelőtt ment Amerikába. — **KISS KÁLMÁN**, nyug. kir. kereskedelmi- és váltótorvényszéki bíró, 58 éves, Duna-Varsányban. — **FRANK IMRE**, fővárosi tanító; kit pályátsái és tanítványai részvéte mellett temették el. — **ÓROMÓSY GYULA**, nyug. jogügyi tanácsos, 53 éves, Nagybányán. — **BALLER ANTAL**, nyug. és kir. alezredes, Késmárkon.

Herceg **WALDECK-PRIMONT HERMANNÉ**, szül. gróf Telesi Agnes, 83 éves korában, Budapestben, honnan holttestét német földre, a Rhodenben levő családi sírboltba szállították. 1833-ban ment férjhez Herman Waldeck pyrmonti herceghez, az akkor uralkodó György herceg testvéréhez. Ferje 1876-ban halt meg. Az özvegő, a kinek gyermekei nem voltak, fölülváltva Németországban és Erdélyben tartózkodott. Magyarországi rokoni közül testvéreinek gyermekei: Telesi Samu gróf, a hires Afrika-utazó, Solms hercegné és Vay Lajosné grófnő gyszólják.

MI UJSÁG?

A király utazása. A király e hó 23-án utazik el Cap-St.-Martinbe, a királyné látogatására, s két hétig fog ott időzni.

Károly Lajos főherceg Budapestben. **Károly Lajos** főherceg nejevel **Maria Terzia** főhercegnővel az egész kiállítás alatt Budapestben fog lakni. A főhercegi pár számára a királyi palota plébánia-épületének első emeletén rendeznek be lakosztályt. A közepentengeri osztrák-magyar hajórajhoz tartozó „Donau” korvette Alexandriába ment, a hol bevárja **Ferenc Ferdinánd** főherceget, ki a tavaszt valamelyik osztrák klimatikus gyógyhelyen tölti.

Ferenc Ferdinánd főherceg Kairóban. **Ferenc Ferdinánd** főherceg, a kinek egészségi állapota Assouánban feltűnően javult, és a ki három héttel ezelőtt **Luzorba** utazott, hogy szüleivel és testvéreivel találkozzék, a jövő hét folyamán visszatér Kairóba és ott marad március közepéig. Ez az értesítés a legalaposabban megzafolja azokat a nyugtalanító híreket, a melyeket a főherceg állapotának rosszabbra fordulásáról költöttek.

A király, **Eötvös Loránd** dr. bárót, nyugalmazott vallás- és közoktatási minisztert a budapesti tud. egyetemen üresedésben levő kísérleti természetani tanszékre nyilvános rendes tanárrá újólag kinevezte.

Jóka születésnapja. Friss, jó egészségben érte meg febr. 18-ikán **hetvenegyetik** születésnapját **Jóka**. Barátai és tisztelői nagy számban üdvözölték a koszorús író, tolmácsolva előtte, a mi az egész nemzetnek óhajtatja, hogy műveivel még sokáig gazdagítsa a magyar irodalmat, és hogy még sokáig éljen olyan örök ifju kedéllyel, jökedvben és jó egészséggel, a mint életének nyolczadik évtizedébe lépett. **Jóka** különben most annak a felhívásnak a megírásával foglalkozik, a melyet mint az interparlamentáris kongresszus elköszöntő magyart bizottság elnöke, a világ összes parlamentjeihez intéz, hogy a világbéke érdekében minél számosabban képviseltessék magukat a Budapestben megtartandó kongresszuson.

A svéd király a kiállításra. **Oszkár** svéd király megengedte, hogy a kinstárában őrzött magyar emlékek a történelmi kiállításra kerüljenek. A két magyar vonatkozású két emlék a stockholmi svéd királyi udvari fegyver- és ruhatárban van; ezek az emlékek: egy **Báthory** István képevel díszített kard és **Bethlen** Gábor török kardja, melyet II. Gusztáv Adolf svéd királynak adott ajándékba. A kardok, a melyek a történelmi kiállításra kerülnek, olyan értékesek, hogy elkészítés előtt százezer svéd koronára biztosították.

Az ezredéves ünnepek és a reichsráth. A magyar kormány meghívta az osztrák törvényhozás mindkét házát az ezredéves ünnepélyekre. Gr. **Badeni** osztrák miniszterelnök a meghívást közölte a két házal.

„EGYETÉRTÉS”

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1896. Kossuth Ferenc, felelős szerkesztő. XXX. évfolyam. főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat ocsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előzeteket szerezen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményeit, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításait által iparkodik részletek híremért mint hazánk legjobb napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetést kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelenek meg, a mi azonban csak ünneppanokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számításra 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosn ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legtekélyesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártisinezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő híremért és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világródomolomekbeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ívre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rugnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most meg tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közzétett kitűnőségét és elsőrangú publicistikát által írott veszőrköket és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonatát, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőtől, továbbá a vasárnapokint megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” ezimá országos hírt rovataitól s végül az Egyetértés legjobban informált községügyi, ipar és gazdasági rovatait és megbízható tözései tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit legteljesebben mértékben kielégíteni képes.

Mindenek előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmérészelebb:

Egész évre	20 frt.
Fél évre	10 frt.
Negyed évre	5 frt.
Egy óra	1 + 80

Előfizetéseket legzélészerűben postatanálványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható:

A besorozott.

História 1850-ből.
Irta
Vadnai Károly.

Kiadja a Kisfaludy-társaság.
Ára füve 80 kr. Vásznonkötésben 1 frt 20.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható:

GÖRÖG FÖLDÖN

Emlékkönyv

a középiskolai ifjúság számára.

Szerkesztették

Dr. CSENGERI JÁNOS

és

Dr. PASTEINER GYULA.

Képekkel

gazdagon díszített kiadás.

TARTALOM:

Előszó. Triesztől Athenig. Latkóczy Mihálytól. — Korfu és az ion szigetek. Gross Gyulától. — Olympia multja és jelene. Kárpáthy Keleméntől. — Hera és Zeus temploma Olympiában. Horváth Balázstól. — Az atheni akropolis. Bódiss Juszintól. — A propylaionok és Parthenón Athena temploma. Hollósy Rupértől. — Nike Apteros temploma és az Erechtheion. Váradai Károlytól. — Dionysos színháza. Dóczy Imrétől. — Athen városában. Cserép Józseftől. — Salamis. Samu Ferencztől. — Eleusis. Buzássy Abeltől. — Tiryns, Mykene. Récsy Viktoról. — A mai görögység. Erdélyi Károlytól. — Gazdasági élet Görögországban. Molnár Istvántól. — Athentől Konstantinápolyig. Gergey Lénárdtól.

A közoktatásügyi minister e munkát 21794/95. szám alatt az iskolai könyvtáraknak beszerzésre, valamint vizsgai jutalomkönyvvül melegen ajánlotta.

Ara füve 2 frt 80 kr.

Diszkrétésben 3 frt 60 kr.

elhunyta. Végso utjara Teleki Samu gróf és Vay Béla báró főrendiházi alelnök kísérték. — Özv. LAJOSI ANTALNÉ, szül. Zsolnay Laura, a kitünő táj-építész özvegye, 56-ik évében, Budapesten. — Özv. ROSKOVÁNYI BOLIZSÁRNÉ, szül. Dráveczky Augusta, Vácott, 90 éves. — PULAY GRÉZÁNÉ, szül. HERTZEG KÁROLYNÉ, szül. Kégl Alojzia, 78 éves, Kecskeméten. — Özv. ERDŐS JOZSEFNÉ, szül. Hanyu Rozália, 57 éves, Győrött. — Özv. STRITZKY ANTALNÉ, szül. Czirják Julianna, 57 éves, Kolozsvárt. — KEMÉNYFI GYULÁNÉ, szül. Polgár Emma, kartali jegyzőné, 31 éves korában.

Szerkesztői mondanivalók.

Hajnali kúrt. Elég hangzatos, de eszméi nem tudnak felszárnyalni a nagy alkalom magaslátára.

Bujdosó. Sajnos nem tizenhetünk mást, mint hogy a vers nagyon, de nagyon gyenge. Szomort akarna lenni, de itt-ott mosolyra készíti az olvasót, pl. a következő versszak:

„Ha tudnátok, jó szüleim, Mily gyilkolók keserveim? Megpedne szívetek. Kimondhatatlan kín, gyötrelm Marja szívem — és szüntelen — Oh! minek is születtek?!

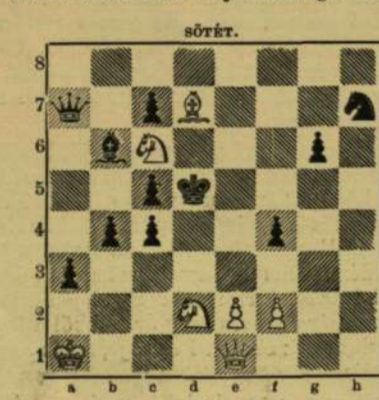
Csak az anya szüli gyermekét, nem pedig az apa és anyja; a mint az idézett versszak panasolja.

Magányosan. Igaz hang csendül meg benne, csak az a kár, hogy a gondolat nem tudott egészen megfelelő alakot ölteni.

1895. Sylvester napján. Későn kaptuk: sylvesteri verset februárban; — de különben sem használhattuk volna. Nehéz, sőt nehézkes formájú s terjedése miatt nem igen élvezheti az ember, habár itt-ott tagadhatatlantul, van benne erő.

SAKKJÁTÉK.

1938. számú feladvány. Salminger J.-től.

VILÁGOS.

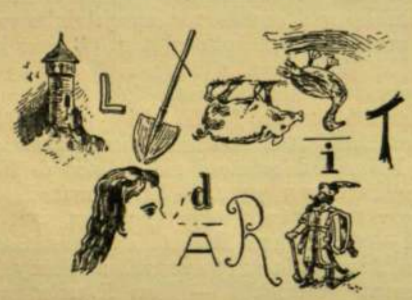
Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1929. sz. feladvány megfejtése Shinkmann W. A.-től.

- 1. Vb3-g8 ... b4-b3 (a) 1. ... t. sz. (b)
2. Vg8-h3 : ... t. sz. 2. Vg8-g7 †
3. Vb3-c3 mat. Világos. b. Sötét. 1. ... Hg7 - lép. 2. Vg8-h8 † stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Vasapán: Kovács Ferencz. — Debreczenben: Dalmy Barna. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 6-ik számában közölt képtalány megfejtése: Egy bolond százat csinál.

Heti naptár, február hó.

Table with 3 columns: Nap, Kath. prot. naptár, Görög keleti naptár. Rows for days of the week from Vasárnap to Szombat.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Foulard-selymet 60 krtól 3 forint 35 krig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legújabb min-tázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 14 ft 65 krig méterenkint sima, csillogó, kockázott mintázzal, damaszott stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal) a megrendelt áru postabér- és vámtanostan a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. k. udv. szállított selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg megasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6571

Legjobb és leghirvebbebb pipere hölgypor: a La VELOUTINE Különleges Rizspor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Akacia arczceréme

„Akacia szappan“ kellemes habzása rendkívül kelve illata és nagy tartósságánál fogva ma a legkedveltebb pipere-szappan. 1 darab ára 50 kr. Kapható a legtöbb magyarországi gyógyszerertárban. Főraktár: Budapest, Kálvin-tér „KORONA“ GYÓGYSZERTÁR.

Mack-féle reichenhalli fenyőtű-olaj. Igen finom, legtermészetesebb, legégségesebb és olcsó szoba-illatosító. 35 év óta tekintélyes részéről legjobban ajánlott belégzési szer torok- és mell-bajknál, hők-hurut, diptheritis, influenza stb. előlél. Elismert bedörögő szer meghűlésként, köcsvény és csudál. Eredeti üvegekben, 60 kr.-ért kapható gyógyszerertárban, drogistáknál és illatszerekkereskedésben. Bizonyítványokat és prospektusokat küld. Mack J. Bad Reichenhall, I. és legérőbb beszerzési forrás.

Migraenin-Tabletták a legjobb szep barminó fejfájás ellen. Egy üveg ára 1 f. 20 kr. Főraktár: Török József gyógyszerertára Budapest, király-utca 12. sz. Azonkívül kapható minden gyógyszerertárban és drogeriában.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetos utastítás a konyhakertészet, virágmivalés és gyümölcsenyvésztés körében. A legújabb kiállítás után írt GALGÓCZI KÁROLY. Átnézte és jogszerkezettel bővítette Dr. FARKAS MIHÁLY. Negyedik kiadás. Ára füzve 80 krajcsár. Keménykötésben 1 f. t.

Legujabb találmány! Még soha sem volt! Nagy érdekű a hölgyekre nézve! Cs. k. szab. Málna-paszta és Jázmin-tej. Málna-paszta.

Az arcnak rózsás, fiatalos, friss külsőt ad; pórsenéseket, foltokat s egyáltalán a bőr minden tisztátalanságát eltávolítja; megvéd a korai megöregedés ellen.

Jázmin-tej.

Minden puder fölött előnyben részesített, mintán a fehérség az arcnól nem hagyja magát letöröltetni. A bőrt fehérré, finommá és hajlékonyabb teszi. A málna-paszttal összekötésben, ezen szer csodás hatású; csak egy kísérlet teendő, s a hatásról meggyőződhetünk.

Birsalma-kenőcs.

Azon tulajdonsággal bír, hogy a korpaképződést megszünteti, melynek képződése ceupán csak a hajgyökér szárazságától származik, s a haj növést is akadályozza. A birsalma-kenőcs táplálja a hajgyökert, miáltal korpaképződés nem származhatik. Együttel megóv a korai megöszülés ellen, gyorsítja a hajnövést s a hajnak szép fényt ad.

Valamennyi cikk kapható Bécsben, a készítőnél: ZIMMERM JÓZSEF, XVIII., Währingergürtel 61; továbbá a gyógyszerertárban az római császárhoz, I., Wollzeile 13., a gyógyszerertárban az arany kereszthez, Mariahilferstrasse 72; Budapesten, Török József. gyógyszerertárban.

Korunk fő nyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Ez ellen, pedig legbiztosabban hat a VASAS CHINABOR 1 üveg 1 f. 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 f. Ezen bor a saját magam által termelt mézesi Sherryvel van készítve és minden hasonlevő készítmények között a legtöbb chinajait és vasat tartalmazza.

Rozsnyay Mátás gyógyszer. művegrészteti laboratorinuma, Aradon. Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész urnál és minden magyarországi gyógyszerertárban.

MARGIT-CRÉME hirtve, az elegáns hölgyek által használt arczceréme (nem zsiros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arczot, eltávolítja az arczról minden nemű bőrtisztatlanságot. Egyedüli szer szepölő, májfoltok, pattanások, bőrtáka (mitesser) ellen. Bámulatos hatás abban rejlik, hogy a bőrre kenve az által rögtön fölvetetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy szepölve vagy májfolttal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz. Mivel nem zsiros — nappal is alkalmazható, — a crémével bekenet bőrön a hölgypor remekül tapad. Ára 60 kr. 1 f. Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hölgypor, fehér, rózsás és créme színben ára 60 kr. — Margit-fogpep 50 kr. FÖLDES KELEMEN gyógyszerertára, Aradon, Deák Ferencz-utca 11. sz. Főraktár BUDAPESTEN, Török József, Király-utca.

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYU-KUT

Chicagoban kitüntetve a Leichner-féle zsirpuder és a Leichner-féle hermelinpor. A legjobb és egyetlen, ártalmatlan arczpor, nappali és esteli használatra, mely a mint ismeretes, a bőrt az aggkorip puhán és hajlékonyan megtartja, s annak gyöngéd, rózsás, fiatalosn tde szint ad. A beporozást nem lehet észre venni. Kapható a gyárban: Berlin, Schützenstr. 31, s más illatszerek zetekben, zárt szelencékben, melyeknek fonékán a cség és védjegy van benyomva. Mindig Leichner zsirpuderje kéréndő. Leichner L., a kir. színházak szállítója.

Minden Hölgy Kap Nálunk Egy Férjet. Csak ezen aláírással valódi zöld czédulával. Dr. Spitzer

ki azt mondaná, hogy a Dr. Spitzer-féle arczkenőcs által (a valódi csak zöld czédulával Dr. Spitzer sajátkezű aláírásával) nem szép arczbort

lesz gyártva. Tanácsoljuk minden esetre

étegetégyt 60 kr megkísérteni, mert ezáltal minden nő

kap, annyira tetszeni fog.

Csak ezen aláírással valódi zöld czédulával.

Raktárak Budapesten: Török gyógyszer. király-utca, Egger nádor-gyógyszertára Váci-kört, Neruda Kossuth Lajos-utca; Detsányi Váci-kört, Detsányi fűrdő utca, Mondicht király-utca, Molár és Moser Koronaharasz-utca, Kortschmaroff Kerespet ut. Petrovics Bécsi-utca, és minden gyógyszerertárban és drogeriában. A hol nincs, küldünk díre. — Gyár és postaküldés

okl. gyógyszerészek, illatszergyár Budapest, Dávid-utca 9. szám.

UNGHVÁRY JÓZSEF

gyümölcsfaiskolájában Czegléden (posta, távirtda és vasut-állomás), ez év tavaszán nagyobb mennyiségű 1-2-3 éves nemes gyümölcsfa és egyéb csemete kerül eladásra és pedig: körte, alma, szilva, őzsi barack, kajszu barack, cseresznye, meggy, eper, bolvilli körte, azarol galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, kőszméte, ribizske, málna, földi eper (szamóca) és nemes füzfá csemetek; ezek árai azok erőssége szerint, 15-20-25-30 krajczár. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kapható 1-2 éves vadoncz csemete a következőkből: körte, alma, birs, doucin, paradicsom alma, őzsi barack, sárga barack, besztezei szilva, sajmeggy (Prunus mahaleb), fekete meggy, cseresznye és eper csemetek; ezek árai azok erőssége szerint 100 drb 60 krtól 1 f. 20 kr. 1000 drb 5 f. 15 f. Nemes csemetekből: őzsi barack és földi epernél (sza n'ra), vadoncz csemetekből pedig sárga barack, sajmeggy és epernél nagyobb rendeléseknél árengedmény adatik.

Tessék árjegyzéket kérni. Rendeléseket elfogad

Unghváry József kertészete Czegléden.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS KWIZDA-féle Restitutionsfluid KWIZDA-féle Korneburgi marha-táppor. os. kir. szab. mosóvíz lovaknak Egy palackkal 1 f. 40 kr. o. é. étrendi táplálószer lovak, szarvasmarha és juhok számára. Ára 1 doboznak 70 kr, 1/2 doboz 35 kr.

Szab. zárszalagvédő gummió. A szab. zárszalagvédők árak színekben db.-mint 1. sz. 2 f. 50 kr, 2. sz. 2 f. 70 kr, 3. sz. 2 f. 90 kr, 4. sz. 3 f. 30 kr. A többi színben 20 kraldrágább.

Naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kerületi gyógyszer. Korneburg Bécs mellett.

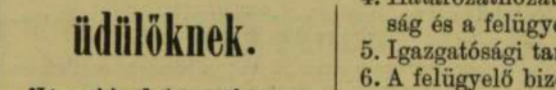
AZ EURÓPAI KÖZJOG

egy alkotmányos garantiája. (Alkotmányjogi értekezés)

Irta gróf Vigyázó Ferencz. Ára füzve 3 f. t.

Vérszegényeknek és üdülőknek.

Németbirod. jegyzőkönyv 72168. szám.

Ferratin a tápszer Vas-összetételű. Eredeti üveges 25 gramm.

Ferratin-csokoládé-pasztillák eredeti cartonban 50 db. Kaphatók gyógyszerertárban és detail-drogeriákban.

A Franklin-Társulatnál Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható: Gazdasági mellékparagák és a gazdasági háziipar népszerű ismertetése. Gyakorlati útmutatással. Különös tekintettel a falusi nép viszonyaira. Irta: Gyürky Antal. Koszorúzott pályamű. II-ik megöbített kiadás. Ára füzve 60 kr.

MEGHÍVÁS

A „PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK“ 54-ik rendes közgyűlésére, mely 1896 február 29-én délutáni 4 órakor a bank helyiségében megtartani fog. TÁRGYAK: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A felügyelő-bizottságnak jelentése, a mérleg megállapítása, a nyermény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása. 3. Az alapszabályok megváltoztatása. 4. Igazgatósági választások. 5. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19. 20. és 21. §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesítése czéljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi február 26-ig a bank értékpapír-pénztáránál leteendő, hol is az 1875. évi XXXVII. törvénynek 198. §-a és az alapszabályaink 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvethető.

Budapest, 1896 február hó 14-én. Az igazgatóság.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK. KÖZGYŰLÉSI MEGHÍVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1896. évi márczius 19-én, csütörtökön d. e. 10 órakor, Budapesten, a bank helyiségében (V. nádor-utca 12. szám) tartandó

huszonnyolczadik rendes közgyűlésre meghívotnak.

A tanácskozás tárgyai: 1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1895. évi üzleteiről. 2. Az igazgatóság számadása az 1895-ik üzletéről és indítványa az évi nyereség megállapítása és hováfordítása iránt. 3. A felügyelő bizottság jelentése. 4. Határozathozatal e tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére. 5. Igazgatósági tanácsosok választása. 6. A felügyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A közgyűlésen minden részvényes hiász darab lettét részvény után egy szavazattal bír. A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhivatnak, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határnap előtt 14 nappal Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy Bécsben a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézetnél, vagy S. M. von Rothschild bankháznál letétbe tegyék.

A részvények számréndben összeállítva a benyújtó által sajátkezűleg aláírt jegyzék kíséretében nyujtandók be. E jegyzék Budapesten két, Bécsben három példányban állítandó ki. E jegyzék egy példánya a benyujtotnak az átvétel elismerésével visszatadatik. A részvények csak ezen elismeréssel visszadása mellett fognak a közgyűlés után visszaszolgálatni. A közgyűlésre belépti jegyül szolgáló igazolvány Budapesten közvetlenül a letétel alkalmával, Bécsben nyolcz nappal a közgyűlés előtt fog kiadatni.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajítja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláírni tartozik.

A mérleg a felügyelő bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt Budapesten az intézet helyiségében, Bécsben a cs. kir. szab. osztr. kereskedelmi és ipar-hitelintézetnél és S. M. von Rothschild bankháznál a részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Budapest, 1896. február 17-én. Az igazgatóság.

Guerlain Parfumerie française de Luxe
 Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
 Eau de Cologne Impériale, Sapoceti, savon spécial;
 Crème de Fraîches et Poudre de Cypris pour le teint;
 Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur: Jicky, Belle France, Alcoolat de Rose pour les cheveux.

15, RUE DE LA PAIX, PARIS

A Franklin-Társulatnál megjelent.
Orvosi tanácsadó
 VAROSON ÉS FALUN
 Szerkeszti
dr. Lengyel Dániel
 Második javítva és bővíttve átdolgozott kiadás.
 Ára kötve 1 frt 50 kr.

BUDAPESTI CZÉGEK.

<p>TALÁLmányok szabadalmazását esköli mind. államban Réthy János nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.</p>	<p>FÖLDVÁRY IMRE férfidivat- és fehérnemű-raktára. BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett. Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve. Speciális készítője jó szabású férfi ingeknek.</p>	<p>Rum, likőrök készítéséhez való híres kivonatok WATTERICH A.-nál Dohány-utca 5. kaphatók. Kezelési könyv ingyen.</p>	<p>27 éven át v. állami kórházi igazgató orvos gyógyít gyorsan, diszertül és biztos sikerrel minden férfi és női bajt. Cím: Kardos specialista, Erzsébet-körút 34. I. em. ajtó 12/b. Rendel: d. e. 7-8, 11-2, d. u. 6-7-ig. Levélben is.</p>
<p>Hirdetések elfogadtnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.</p>	<p>GALDERONI ÉS TÁRSA látványosok. Látványos raktára váci-utca 30. szám. Tan- és műszerek és fényképezési készülékek raktára Kis hid-utca 8. szám. BUDAPESTEN. Árjegyzék kívánatra bérmentve, ingyen.</p>	<p>Gummiárúk, betegápolási cikkek sérültök (összerek F, Berguerand párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kötszerész-nél, Budapest, Erzsébet-körút 50.</p>	

9. SZÁM. 1896. BUDAPEST, MÁRCZIUS 1. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 *
 Csopán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 *
 Csopán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50
 Külföldi előfizetésekre a postailag megfizetendő viteldíj is csatolandó.

Hófehérke már nem mese!

Hófehérke már nem mese!

Tény, hogy a hófehérke toalett-cikkek hatása mai napig páratlan. Hófehérke-crème biztos h-ísu szer a bőr minden tisztaságának, n. m.: bőrpattadás, bőrcikkek, szappal, májfoltok stb. eltávolítására. Egy doboz ára 1 frt. Hófehérke-szappan felülmúlhatatlan enyhe toalett-szappan 1 drb 50 kr. Hófehérke-acetviz (folyékony poudre) 1 üveg 1 frt. Hófehérke-poudre, a legjobb eddig használtban levő poudre ártalmatlan és látványos marad a bőrön, kapható fehér, róza és crème színekben, egy doboz ára 1 frt. Hófehérke-hajszesz, legjobb szer hajkihullás és kopás, valamint más bőrbetegségek ellen, elősegíti a haj és szálkái növeését, 1 üveg ára 1 frt 1.50. Hófehérke-hajfűtő, a megszűlt haj és szálkának az eredeti szintjéig vissza, ártalmatlan és biztos hatású szer, kapható fekete, barna, szőke és vörös színben. 1 üveg ára 2 frt. Hófehérke-fogpor, a legjobb fogtisztító szer, a fogak sománczát nem sérti. Hófehér fogszorot eredményez ezen fogpor használatát, kitűnő illata, ára egy doboznak 50 kr. Csak azon készítmények valódnak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva. Kaphatók minden gyógyszerárban, illatszer- és gyógyfűszerekben vagy.

KLEIN S. gyógyszerész-nél Lugoson 43.

Sorozóköteles
 önkénteseknek utasításokat és folyamodványmintákat tartalmazó árjegyzéket bérmentve küldenek

WEINER ÉS GRÜNBAUM
 udvari szabók
 Budapest, váci-utca 27. szám.
 Ugyanott

különlegességek
 diszmagyar ruhákban, csatlós, huszár stb. részére; továbbá zászló- diszítésekben, aranyhímzésekben, zsabrákokban tarsolyokban, valamint az összes bandériumi felszerelésekben.

Schicht-féle SZAPPAN szabadék.
 törvényesen bejegyzett védjegy

osztrák-magyar szabadék

a legjobb, ruhamosásra s egyéb házi használatra; egyesíti a legnagyobb mosó erőt a legnagyobb enyhéssel; vakító fehér, szagtalan fehérneműt állít elő; ajánlatos kivált a pamukneműekre; kitűnő mint kézi- és fürdő-szappan is, nagyok és kicsinyek számára.

Egy kísérletet senki sem fog sajnálni.
 Oly vidékre, hol ez a szappan kereskedésekben még nem kapható, szállít az alábbi czégg 1 postacsomagot 5 kilogr. össz-súlyban bérmentesen, utánvét mellett, 2 frt 40 kr.-ért.

SCHICHT GYÖRGY, Aussig a/Elbe,
 szappan-, olaj- és gyertya-gyára.
 A maga nemében legnagyobb gyár a kontinensen.
 Budapesti képviselő: Deggeller Károly V., akadémia-u. 9.

RÉGI MAGYAR MŰVÉSEK.

ALIGHA VAN ország Európában, a hol magyar tárgyú, vagy magyar vonatkozású, vagy magyar mestertől származó műkincs nem volna. Régebb idők óta foglalkozom ezekkel a hungaricákkal, tüzetesen azonban *Trefort* miniszterisége óta, ki azzal bizott meg, hogy *Kupczyk* János életrajzát írjam meg. A könyv Lipésében jelent meg 1889-ben, s abban elszámoltam összes műveit is. Gróf *Csáky* Albin miniszter egy másik mesterünk, *Mányoki* Ádám, életrajzának megírásával bizott meg, s e munkát most írom. Művei legnagyobb részt Német- és Lengyelországban vannak részint nyilvános gyűjteményekben, részint magánbirtokban. Mikor pedig arra kaptam megbízást, hogy az ezredévi kiállítás műtörténelmi osztályának anyaggyűjtésében működjem közre, s Olaszországban *Markó*tól való képeket kerestem, *Milanóban* egy kolostorban megnéztem a *Lionardo da Vinci* «Utolsó vacsora»-ját, s nem kis meglepetésemre azt vettem észre, hogy az ebédlőben körülfutó falszegélyen levő szentek elseje jobbról is, balról is egy-egy magyar szent képmását ábrázolja. Angliában a windsori kastély első-emeleti sötét folyosóján, két ablak közt a pilléren egy kőszagittolas kép öltött szemembe, s mikor a falról levettem, hogy tüzetesebben megnézzem, *Báthory* István mellképét ismertem föl benne, még pedig a legszebbet mindazok között, melyeket itthon, Lengyelországban, vagy másutt láthattam. Természetesen, mindezen műkincseket közölni még nem lehet, mivel nincs róluk fényképi másolat.

Régi mestereink művei közül azonban néhányat már most bemutatunk, mert ezek másolatát sikerült megszerezni. A kutatót a vágy mindig vonzza kutatása tárgyához, s úgy hiszem, nem sokára sikerül oly magyar tárgyú és érdekű műkincsek másait is haza hoznom, a melyeket nálunk még nem ismernek.

*
BROCKY KÁROLY.
 1807—1859.

Hazai körökben alig ismerik *Brocky* kiváló művészi képességét, mivelhogy legjobb alkotásai a külföldön maradtak, a hol élt és meghalt. Pedig megérdemli a mester, hogy vele tüzetesen foglalkozzunk, mert századunk közepén ő volt *Markó* Károly mellett a legnagyobb mesterünk, s mig *Markó* Károly a tájfestésnek szentelte éle-

tét, addig *Brocky* Károly az arezképfestésnek lett kiváló művelője. A Nemzeti Múzeumban elhelyezett festményei és a Történelmi Arezképcsarnokban látható arezképek, melyek *Mészáros* Lázár és *Kmetty* György honvédtábornokokat ábrázolják, bizonyynyal jó alkotások, de ezeknek fölötté állanak azok a kréta-rajzai, melyek Angolországban láthatók.

Brocky Károly egy temesvári szegény családból származott. A mit róla tudunk, azt maga mondta el halála előtt egyik meghitt barátjának: *Norman Wilkinson*-nak, ki azután az elmondottak alapján egy füzetében ki is adta a művész életrajzát.* *Temesváron* született 1807-ben,

* Sketch of the life of Charles Brocky the artist by *Norman Wilkinson*. London, 1870.

BROCKY KÁROLY. — SAJÁT FESTMÉNYE UTÁN.

35007 pénz-nyeremény. **MAGYAR OSZTÁLY-SORSJÁTÉK** **7.932.000** korona **összértékben**

<p>A II. osztály huzása: Márcz. 11—14-ig. II. osztályú vétel-sorsjegyek árai: 1/1 20.— 1/2 4.— 1/10 2.— 1/20 1.— frt. Porto és nyeremény-jegyzékért külön 25 kr.</p>	<p>Megujítás. Sorsjegyeknek a II. osztályra való megujítása az I. osztályú sorsjegyek visszaadása és a betétnek (megujítási díj) befizetésével legkésőbb márczius 1-éig eszközöndő.</p>	<p>A III. osztály huzása: Május 12—28-ig. A II. és III. oszt. érvényes sorsj. árai: 1/1 60.— 1/2 30.— 1/10 6.— 1/20 3.— frt. Porto és 2 nyeremény-jegyzékért külön 40 kr.</p>
--	---	---

Sorsjegyeket a fenti eredeti árakon ajánl és sőtükül az összegnek előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Minden készpénzben levonás nélkül. **HEINTZE KÁROLY** Budapest, Szervita-tér 3. sz. Minden készpénzben levonás nélkül.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)